

BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

**Hátrányos helyzetűek
foglalkoztatásának támogatása
Uniós források felhasználásával Zala
megyében**

Belső konzulens: Tóth Zsuzsanna

Párizs Laura

Nappali tagozat

Külső konzulens: Bajzik Lászlóné

Közszolgálati szak

2015

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: **Párizs Laura**

Szak/szakirány: **Közszolgálati szak**

Neptun kód: **ICSAJG** A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): **2015.**

A szakdolgozat pontos címe:

Hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának támogatása Uniós források felhasználásával Zala megyében

Belső konzulens neve: **Tóth Zsuzsanna**

Külső konzulens neve: **Bajzik Lászlóné**

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Hátrányos helyzet, foglalkoztatás, foglalkoztatási támogatás, TÁMOP 1.1.2, Új Széchenyi Terv

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított**.

(Kérjük a megfelelő aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy eredeti példányát leadni: a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelő aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2015. május 22.

.....
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: ..... 2015 MÁJ 22 .....

.....
Budapesti Gazdasági Főiskola
Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg Könyvtára könyvtári munkatárs
8900 Zalaegerszeg
Gasparich u. 18/A
Adószám: 15329822-2-42

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. EU hétéves költségvetési időszaka	5
3. Új Széchenyi Terv	6
4. Társadalmi Megújulás Operatív Program	8
4.1. A TÁMOP bevonási prioritásai	8
4.2. A TÁMOP menedzselési feladatai	10
4.3. Konzorciumi megállapodás	11
4.4. A foglalkoztatási szerv által benyújtandó dokumentumok	11
4.5. Jelentések, ellenőrzések	11
4.6. Támogatási és működési elemek	12
4.7. A TÁMOP 1.1.2 számszerű adatai	12
5. A projekt folyamata	13
5.1. Általános szabályok	13
5.1.1. Alapelvek	13
5.1.2. A projekt célja	13
5.1.3. A fenntartható fejlődés biztosítása	13
5.1.4. Esélyegyenlőség biztosítása	14
5.1.4. Arculati előírások	16
5.2. A projekt célcsoportjai, avagy ki hátrányos helyzetű a munkaerő-piacon ..	17
5.3. A projekt ügymenete	20
5.3.1. A projektbe kerülés általános feltételei	20
5.3.2. A kiválasztás	20
5.3.3. A megállapodás	21
5.4. A projekt segítő tevékenységei	21
5.4.1. A projekt során adható támogatások	21

5.4.2. Szolgáltatások és támogatások társíthatósága	23
5.4.3. A szolgáltatások és támogatások nyújtása.....	23
5.4.4. Képzés támogatása.....	23
5.4.5. Képzési költség támogatása.....	25
5.4.6. A képzéshez kapcsolódó juttatások, támogatások	25
5.4.7. Vállalkozóvá válás támogatása	26
5.4.8. Szolgáltatások.....	27
5.5. Az egyéni programok lezárása és értékelése	28
5.5.1. A programelemek megvalósulásának vizsgálata	28
5.5.2. Az egyéni programok értékelése.....	29
6. A TÁMOP 1.1.2 hatékonyságának mérése	31
6.1. Állapot számítások Zala megyében	31
6.2. Álláskeresők számának alakulása	32
6.3. Célcsoportok bevonásának vizsgálata	34
6.4. Személyes visszajelzések a programban résztvevőktől.....	35
6.5. Munkaügyi Hivatali nehézségek	41
6.6. Ötletek a képzések javítására.....	42
7. Összegző gondolatok.....	44
8. Források.....	46
9. Ábrajegyzék.....	49
10. Mellékletek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. Bevezetés

„A lelkesedés általában automatikusan jön, amikor valaki megtalálja a hozzá leginkább illő munkát, s azt teszi, amit legjobban szeret.”

Napóleon Hill

A munka életünk egyik legmeghatározóbb része. Ezt Maslow szükségletpiramisa is leírja, hisz az öt szintből az első kivételével, mind a munkával kapcsolatos. A második legfontosabb dolog az ember életében Maslow szerint a biztonság, nem csak fizikailag, hanem a munka és jövedelem terén is. Aztán a szociális szükségletek is magukba foglalják a munkát, hisz akkor érezzük magunkat fontosnak, ha a csoporthoz tartozunk, társadalmilag aktívak vagyunk. A negyedik szinten az elismerés igénye áll. Az elismert érzést akkor kapjuk, ha nem csak a családban, de a munkahelyünkön is megbecsülnek minket. Az emberi szükségletpiramis csúcsán pedig az önmegvalósítás áll, amit csak akkor érhetünk el, ha képesek vagyunk mind emberileg, mind szakmailag a legtöbbet kihozni magunkból.

1. ábra: Maslow-féle szükségletpiramis

Forrás: www.masgyoe.hu alapján saját szerkesztés

De mi van akkor, ha valamilyen okból kifolyólag magunktól képtelenek vagyunk elhelyezkedni a munkaerő-piacon? Ha nem találunk munkát, mert esetleg hátrányban szenvedünk más aktív korú társainkkal szemben? Hogy tudnánk a társadalom hasznos tagja lenni és önmagunkat megvalósítani, hogy ne csak a Maslow piramis alja, a fiziológiai szükségleteink legyenek kielégítve? (Lázár et al, 2002)

Sajnos manapság minden a gyorsaságról és a rohanásról szól, és ez alól a munkaerő-piac sem képez kivételt. Nincs idő a pályakezdők, az alacsony iskolázottsággal rendelkezők betanítására, nem szívesen foglalkoztatnak már olyan nőket, akiknek gyermekeik vannak, hiszen ők vagy nem tudnak adott órában dolgozni, vagy igen is vannak napok, amikor hívja őket az otthoni kötelesség. Sajnálatos módon vannak olyanok is, akik nyelvi nehézségek miatt, vagy a korábban választott, mostanra elavult szakmájuk miatt, vagy időskori problémáikból adódóan nem tudnak munkába állni. Ezek a problémák már annyira mindennapivá és nagyarányúvá váltak, hogy muszáj volt lépéseket tenni. Erre talált megoldást az Új Széchenyi Terv, Társadalmi Megújulási Operatív Program 1.1.2, amit dolgozatom témájának választottam.

Kutatásom során szeretném feltárni azokat a módszereket, melyekkel segíteni, támogatni tudják az úgynevezett hátrányos helyzetű embereket a munkaerő-piaci elhelyezkedésben a „saját megyémben”, Zalában. Választ keresek, hogy kik is pontosan azok, akik hátrányban szenvednek, vagyis kik a hátrányos helyzetűek és miből adódnak problémáik. Szeretnék bővebben kitérni magára a Társadalmi Megújulási Operatív Programra (továbbiakban TÁMOP 1.1.2). Választ szeretnék kapni, hogy a pályázat és a projekt vajon egy és ugyanaz-e. Szeretném megtudni, kik vehetnek pontosan részt a projektben és mi alapján választják ki őket. Mik a legfontosabb szabályok a pályázat során, mind a résztvevőkre mind a munkaügyi hivatalra vonatkozóan. Érdekel, hogy milyen támogatásokat vehetnek igénybe a résztvevők. Választ keresek arra is, hogy mik a legfontosabb lépések a projektben, milyen mértékű támogatások léteznek. Szeretnék információkat gyűjteni, hogy hányan vették igénybe, hányan zárták sikerrel a programokat. A legfontosabb válasz számomra a munkaerő-piac változásának alakulása Zalában.

Célom tiszta képet kapni és mutatni a program hasznosságáról és valódi emberek tapasztalatiról. Meg fogom mérni a projekt hasznosságát és számszerű adatokat fogok gyűjteni. Az Európai Unió pénzbeli támogatásairól és az általa előírt szabályokról is szeretnék részletes információt kapni és adni.

Dolgozatom először az Európai Unió hétéves költségvetési időszakáról fog szólni, ahol bemutatom az Új Széchenyi Tervet. Ezután magáról a TÁMOP 1.1.2 program prioritásait, céljait, menedzselési feladatait, támogatási elemeit, működtetését valamint a lebonyolítását fogom vizsgálni. Részletesen fogok írni a módszertanáról, hogy mik az

általános szabályok, célcsoportok, bevonási prioritások, az ügymenet és a segítő tevékenységei. Ezután az egyéni programokat értékelésének a szabályait írom le. Ha a projekt egészéről már egy tiszta és részletes képet kaptam, akkor fogom megvizsgálni és számokkal bemutatni a projekt hatékonyságát és következményeit Zala megyében, valamint leírni a projektben résztvevőktől kapott tapasztalatokat.

2. EU hétéves költségvetési időszaka

Dolgozatomban először az EU költségvetésével kapcsolatos fontosabb információkat ismertetem. Az Európai Unió többéves pénzügyi kerete legalább öt évre szóló pénzügyi terv. A Lisszaboni Szerződés 312. cikke előírja, hogy a többéves pénzügyi keretet az Európai Tanács által egyhangúan elfogadott rendeletben kell rögzíteni. Az elfogadás az Európai Parlament teljes egyetértésével lesz érvényes, mely elfogadja vagy elutasítja az egészset, módosításra nincs lehetősége. Ez a több éves pénzügyi keret maximális, felső összegkorlátokat határoz meg az összes uniós kiadásokra, valamint a főbb kiadási kategóriákra, vagyis a fejezetekre vonatkozóan is. A több éves keret nem egyezik meg az éves költségvetéssel, hisz egyáltalán nem olyan részletes (*EU, 2010*).

A pénzügyi keret célja, hogy a kiadási kategóriák felső korlátjának meghatározásával egyfajta költségvetési fegyelmet teremt, biztosítja a megfelelő és saját források korlátain belüli uniós kiadások és a szakpolitikák célkitűzéseivel összhangban lévő alakulását. Továbbá biztosítja a hosszú távú források kiszámíthatóságát, illetve nagyobb biztonságot nyújt a források kedvezményezettjeinek, például a kis és középvállalkozóknak, a felzárkózó régióknak, a hallgatóknak, kutatóknak, a civil szervezeteknek, stb. Jelentősége még az éves költségvetésben van, hisz ez a keret a költségvetési eljárás sarokköve, jóval megkönnyíti a megállapodást az Unió költségvetési hatóságának két ága, az Európai Parlament és az Európai Tanács között. Ezek mellett folyamatosságot biztosít az Európa javát szolgáló elsődleges intézkedések megvalósítása terén. A pénzügyi keret meghatároz még minden olyan egyéb rendelkezést is, amely az éves költségvetési eljárás zavartalan lefolytatásához szükséges (*EU MEMO, 2011*).

2. ábra: Az EU költségvetési időszakai Magyarországra vonatkozóan

2000-2006	2007-2013	2014-2020
<ul style="list-style-type: none"> • 2004. május 01: hazánk csatlakozott az Európai Unióhoz • Ebben a szakaszban igénybe vette a Strukturális és Kohéziós Alapot. • Nemzeti Fejlesztési Terv (2004-2006) fejlesztési célkitűzések, prioritások • 5 Operatív Program, pl.: HEFOP	<ul style="list-style-type: none"> • Új Magyarország Fejlesztési Terv: 15 Operatív Program pl.: TÁMOP • 2011-2013: Új Széchenyi Terv pl.: TÁMOP (jelenlegi szakasz)	<ul style="list-style-type: none"> • Európa 2020 Stratégia • Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció • Operatív Programok meghatározása 2013. vége

Forrás: EU MEMO 2011 alapján saját szerkesztés

3. Új Széchenyi Terv

A jelenlegi költségvetési időszakban elnyerhető pályázatok közül dolgozatom szempontjából a legfontosabb az Új Széchenyi Terv ismertetése.

Az Új Széchenyi Terv programjai:

- * Gyógyító Magyarország- Egészségipari Program;
- * Zöldgazdaság-fejlesztési Program;
- * Otthonteremtési Program;
- * Vállalkozásfejlesztési Program;
- * Tudomány- Innováció Program;
- * Közlekedésfejlesztési Program;
- * **végül a dolgozatom témájául választott Foglalkoztatási Program.**

Ezt a programot a munkahelyek és munkaerő hiányának orvoslása érdekében hozták létre. Elsődleges céljai a munkaerő-kínálat bővítése, a közvetlen támogatás a munkahelyteremtéshez, család és munka összeegyeztetésének segítése, versenyképes tudás megszerzésének támogatása, valamint szakképzési rendszer fejlesztése. Továbbá szükséges az emberek anyagi motivációja az inaktivitás elkerülése érdekében, az elavult képzések elvetése és az új gazdasági igényeknek megfelelő módosítása, a KKV-szektor fejlesztése, a falusi és vidéki közfoglalkoztatás alapjainak megteremtése. Ezek együttes megvalósulása elősegítheti a foglalkoztatás növelését (*Belső szakmai anyag*).

A Foglalkoztatási program céljai közül a következőkben a **munkaerő-kínálat bővítésének** lehetőségeire térek ki részletesebben.

E prioritás célja, hogy a válság következtében felduzzadt munkanélküliséget kezelje, csökkentse a régiós és területi foglalkoztatási egyenlőtlenségeket, segítse a fiatalok elhelyezkedését, megőrizze és elősegítse az idősebb korosztályok aktivitását, hozzájáruljon az alacsony iskolai végzettségűek és a szakképzetlenek foglalkoztatásához, valamint a megváltozott munkaképességűek munkaerő-piacra való belépésének vagy visszatérésének támogatása. A magasabb foglalkoztatás érdekében nélkülözhetetlen az új munkahelyek teremtése. *(Foglalkoztatási program, 2014)*

Ehhez alprogramokat vezettek be:

3. ábra: A munkaerő-kínálat bővítésére vonatkozó alprogramok

Alprogram	Tevékenységek
A munkába állást segítő támogatások és szolgáltatások	<p>Szolgáltató szervek létrehozása:</p> <ul style="list-style-type: none"> * munkaerő-piaci képzések támogatása * keresetpótlás * bértámogatás * hátrányos helyzetű álláskeresők felvételének támogatása * vállalkozóvá válás támogatása tőkejuttatással * munkamegőrzés és mobilitás támogatása <p>Forrása decentralizált, elosztása munkaerő piaci helyzet alapján</p>
A komplex munkaerő-piaci programok	<p>Célja:</p> <ul style="list-style-type: none"> * a célcsoportjába tartozó személyeket a támogatás nélküli munkaerőpiacra segítése * hátrányos helyzetű munkanélküliek munkába állásának és maradásának segítése, akik esetében a hagyományos munkaerő-piaci eszközök kevésbé vagy egyáltalán nem eredményesek <p>A munkáltató és az álláskereső részére egyaránt nyújt támogatást.</p>
A nonprofit szektorban fenntartható és értékteremtő foglalkoztatás	<p>Az innovatív kezdeményezések támogatását szolgálja:</p> <p>Olyan képzések elindítását támogatja, amelyek igazodtak az új gazdasági igényekhez, a hiányszakmák feltöltéséhez valamint a gazdaság fellendítését segítik elő és javítják a kis- és mikro vállalkozások növekedési esélyeit is.</p>

Forrás: Kormányhivatal honlapja adatai alapján saját szerkesztés

4. Társadalmi Megújulás Operatív Program

Az Új Széchenyi Terv 15 akcióterv alapján került megvalósításra, ezek közül az egyik a Társadalmi Megújulás Operatív Program (továbbiakban TÁMOP 1.1.2).

4. ábra: A TÁMOP célrendszere

TÁMOP alapvető céljai	TÁMOP közvetlen céljai
<ul style="list-style-type: none"> * foglalkoztatási szint fejlesztése és javítása * a munkaerő-piacra való belépés ösztönzése a leghátrányosabb rétegek számára is * az esélyegyenlőség növelése * a munkaerő-kereslet- és kínálat összhangjának megteremtése * a humán erőforrás minőségének javítása	<ul style="list-style-type: none"> * hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiacra való belépésének segítése * A korábban rendszeres szociális segélyben részesülők, később Állami Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartásában lévő állási támogatásban részesülő ügyfelek munkaerőpiacra való belépésének támogatása

Forrás: TÁMOP eljárásrend alapján saját szerkesztés

4.1. A TÁMOP bevonási prioritásai

1. A foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerő-piacra való belépés segítése és ösztönzése

Ebbe a célcsoportba tartoznak azok az álláskereső, akiknek a munkaerő-piaci iskolai végzettséggel (8-10 osztályos általános iskola) vagy még azzal sem rendelkeznek. Erre a problémára a hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítását decentralizált programokkal és foglalkoztatást ösztönző járulékkedvezményekkel segítik elő. Továbbá azok az álláskereső is ide tartoznak, akik a bevonás időpontjában Szociális Ellátásokról szóló 1993. évi törvény alapján foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak

2. Az alkalmazkodóképesség javítása

Olyan munkavállalók csoportja, akiknek eddigi szakmájuk nem követi az új gazdasági igényeket és ezért váltaniuk kell, új szakmát, foglalkozást tanulnak, amihez pedig az „újra tanulóknak” képzési támogatásra van szükségük. Fontos a minőségi oktatás és a hozzáférés biztosítása mindenkinek. A térségben jellemző hiányszakmák feltöltésére kell összpontosítani.

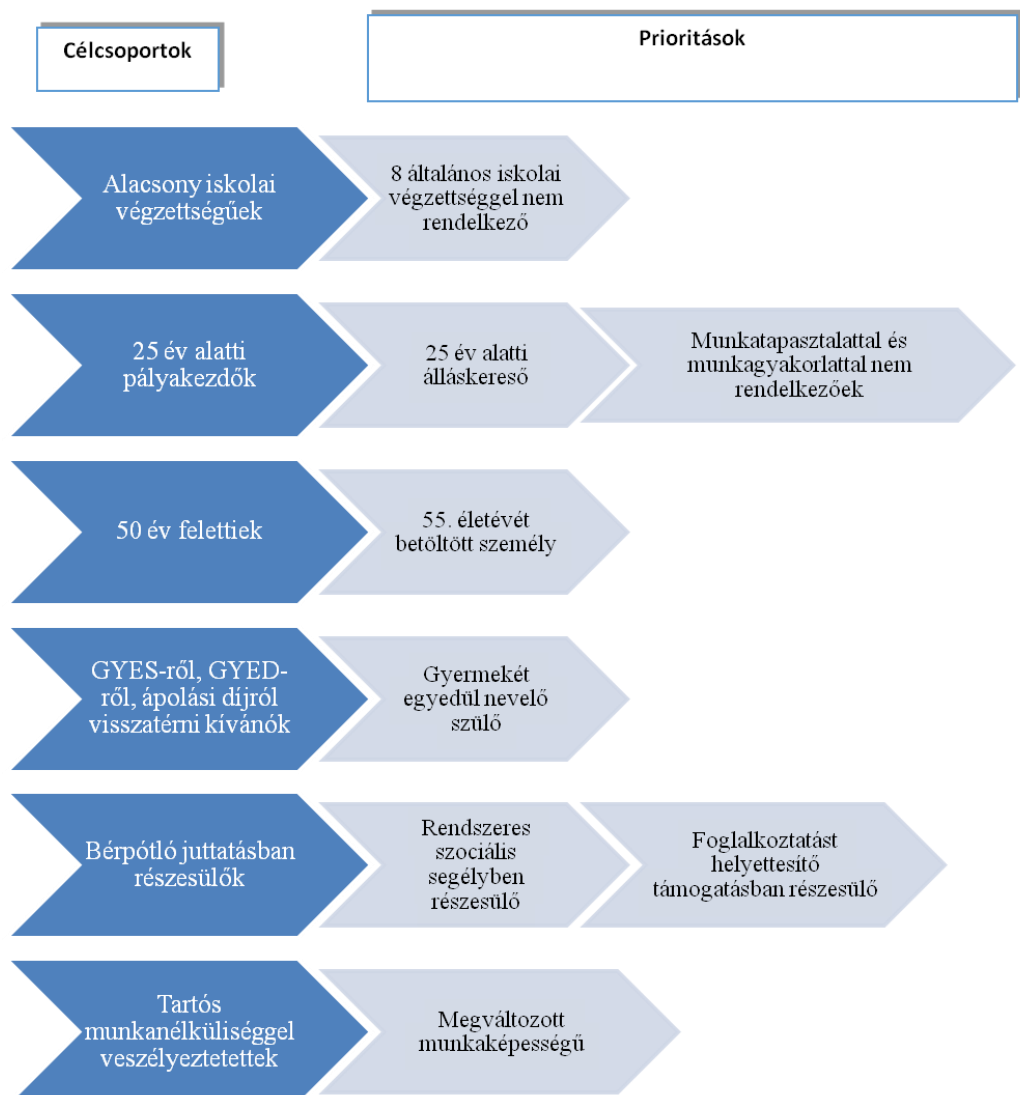
3. A társadalmi befogadás, részvétel erősítése

Azokat a csoportokat célozza meg, akiknek a piaci hátrányai vagy a fiatal életkorból, tehát a 25 év alatti pályakezdő státuszából adódnak, vagy ezzel szemben pont, hogy időskoruk okozza a nehézséget, hisz már betöltötték az ötvenedik életévüket. Ide tartoznak azok az álláskereső, akik gyermekgondozás vagy hozzátartozó ápolását követő nehézségekkel küzdenek vagy tartósan munkanélküliek.

4. Kiemelt prioritás

A TÁMOP projekt elvárása, hogy a bevontak közül a roma származásúak aránya elérje országosan legalább a 15%-ot. Mivel az észak-magyarországi régiókban a roma származásúak aránya nagyobb az országos átlagnál, ezért ott régiós szinten el kell, hogy érje a részvételi arány a 20%-ot.

5. ábra: Prioritások és célcsoportok összegző ábrája

Forrás: TÁMOP eljárásrend alapján saját szerkesztés

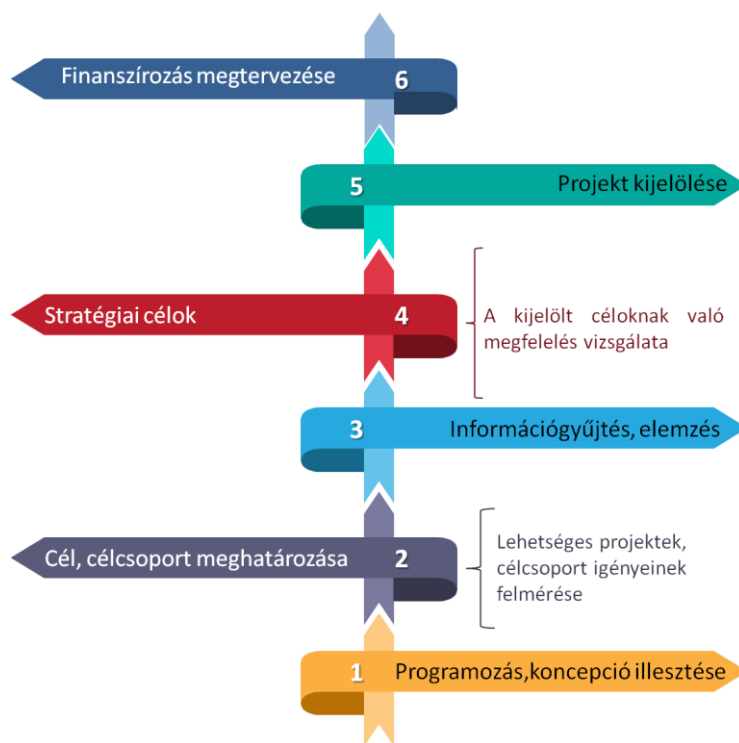
Kiemelt prioritású a roma származásúak bevonása a programba.

Fő célcsoportként kezelendők még a 25 év alatti pályakezdők. A fiatalok foglalkoztatásának fő indoka, hogy a munkaerő-piacon több fiatal tudjon beilleszkedni. Ennek elősegítésére pályakezdő fiatalok részére külön támogatási formát hoztak létre, amelyet a 25 év alatti, álláskeresőként nem regisztrált fiatalok vehetnek igénybe. Támogatásuk bérköltség térítését jelenti, maximum 6 hónapos időtartamra bruttó bér és a szociális hozzájárulási adó 100%-a. *(Alprogramok a munkaerő kínálat bővítésére)*

4.2. A TÁMOP menedzselési feladatai

A menedzselési feladatokat a következő ábra mutatja:

6. ábra: A TÁMOP menedzselési feladatai

Forrás: TÁMOP eljárásrend alapján saját szerkesztés

A végső tervezési fázisban azt is figyelembe kell venni, hogy a megvalósítás során lehetőség legyen a tanácsadói szolgáltatás nyújtására. Az egész pályázat kiindulási alapja az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap általános útmutatói. (Menedzselési Útmutatók, 2015)

4.3. Konzorciumi megállapodás

A projekt megvalósítása a konzorciumi megállapodás létrejöttével kezdődik. A konzorciumi megállapodás a Nemzetgazdasági Minisztérium és 18 megye között jött létre (Pest megye a TÁMOP 1.1.4-ben vett részt). A konzorciumvezető és a főkezdvezményezett a Nemzetgazdasági Minisztérium. A konzorciumi tagok és a kedvezményezettek a 18 megye. A támogatási szerződés az Európai Szociális Alap Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft, Nemzetgazdasági Minisztérium és 18 megye között jött létre.

4.4. A foglalkoztatási szerv által benyújtandó dokumentumok

A pályázathoz a következők szükségesek:

- a Megyei Kormányhivatal alapító okirata,
- negyedéves bontásban a cselekvési ütemterv és a kommunikációs terv,
- a menedzsment részhez kapcsolódóan: önéletrajzok,
- a projekt adatlapja részletes szakmai indoklással és a projekt bemutatásával, a horizontális szempontok igazolásával,
- a projekt megvalósítói bérének bankszámlakivonata, elszámolási (GIRO) listák, bérjegyzékek, kinevezés módosítások, munkaköri leírások.

4.5. Jelentések, ellenőrzések

7. ábra: Jelentések, eljárásrend és ellenőrzések

Monitoring jelentések	*ügyféléltáblák (elszámolási időszaki vagy kumulált teljes időszaki) adatai alapján: *bevonások célcsoportonként (nem, romák, sikeres és sikertelen kilépők, korcsoport, stb.)
Eljárásrendek és szabályzatok	*Nemzeti Munkaügyi Hivatal pénzügyi eljárásrendje és módszertani útmutatója; *Európai Szociális Alap Pénzügyi Elszámolás Részletes Szabályai; *Nemzetgazdasági Minisztérium monitoring útmutatója; *Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Arculati Kézikönyve; *Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei. A projektre vonatkozó jogszabályok a Számviteli és az ÁFA Törvény, a Közigazgatási Eljárás Törvény és a 4/2011 (I.28.) Kormányrendelet.
Ellenőrzési szervek	*Európai Unió Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság, *ESZA Kft., *a megyei projekteket megyénként külön közbeszerzési eljárás keretében beszerzett könyvvizsgáló általi audit. A kirendeltségek látogatása alkalmával a TÁMOP 1.1.2 kapcsán keletkező ügyfélényanyagokat, foglalkoztatási támogatások aktáit és a képzési dokumentumokat tekintik át.

Forrás: Közigazgatási Eljárás Törvény alapján saját szerkesztés

4.6. Támogatási és működési elemek

- Az ügyfelekhez kapcsolódó támogatási elemek: a képzési költségek; keresetpótló juttatás és járulékai; képzési alkalmassági vizsgálat; bér- és béröltség, vállalkozóvá válás, lakhatási támogatás; utazási költségtérítés; gyermekfelügyelet; mentori és munkaerő-piaci szolgáltatások és postaköltség támogatás.
- A működési elemek pedig a projekt működtetéséhez szükséges anyagi és tárgyi feltételek összessége, amely magában foglalja a megvalósítók és a menedzsment bérét és járulékait, az irodaszereket, a tárgyi eszközöket, a rezsiköltséget, a nyilvánosság biztosítását, a könyvvizsgálati és egyéb költségeket.

4.7. A TÁMOP 1.1.2 számszerű adatai

A program ismertetését pár számszerű adattal zárom.

A TÁMOP megvalósítási időtartama 2011.05.01-től 2015-07.31-ig tart. Ebből a bevonási időszak 2011.05.01-től 2014.12.31-ig tartott. Az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatás összesen 106.000.000.000 forint, ebből Zala megyének 3.030.000.000 forint jutott. Zala megye országos szinten az egész támogatás 2,9%-át kapta. Ez elég jó arány, hisz Zala megyénél, már csak Győr-Moson-Sopron megye kapott kevesebbet, 2,3%-ot. Ezzel szemben a két legtöbb támogatást kapott megye Borsod-Abaúj-Zemplén 14%-kot és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye pedig 13%-ot. Tehát ez azt jelenti, hogy kevesebb a munkanélküliség a mi megyénkben. A Zala megyei támogatás összegének 18%-a, vagyis 0,5 Mrd Ft működési elemekre, a maradék 82%, 2,5 Mrd Ft támogatási elemekre oszlott fel. A több mint 3 milliárd forintnak 33,7%-át, tehát 1.021,3 millió forintot 2013. május 31-ig fel is használták. Zala megyében a keretösszeg egyik legnagyobb hányadát a célcsoport számára biztosított támogatásokra, ezen belül a képzési költségre, keresetpótló juttatásra és járulékaira, illetve gyermekfelügyeletre használták fel. A másik nagyobb kiadás a bér és bérkötség, vállalkozóvá válás-, lakhatási- és utazási költségek támogatása. *(Belső szakmai anyagok alapján)*

5. A projekt folyamata

Ebben a fejezetben a projekt kivitelezésével, megvalósításával kapcsolatos lépéseket, feltételeket, szabályokat mutatom be.

5.1. Általános szabályok

5.1.1. Alapelvek

A 2011. évben induló TÁMOP 1.1.2 „A hátrányos helyzetű foglalkoztathatóságának javítása” elnevezésű projektjének módszertana azt célozza meg, hogy a szakmai lebonyolítás a hagyományos munkaügyi tevékenységgel harmonizáltan valósuljon meg és lépései eredményei elkülönítetten megmutathatóak legyenek.

A projekt segítő eszközeinek, a szolgáltatásoknak és támogatásoknak meg kell felelni a vonatkozó jogszabályoknak, a projekt útmutatójának, a pénzügyi eljárásrend szabályzatnak valamint az Európai Szociális Alap elszámolható költségek általános útmutatójának, hiszen a projekt megvalósításának forrása az Alap nemzeti társfinanszírozás által biztosított összegéből van.

5.1.2. A projekt célja

A projekt célja egy személyre szabott, komplex segítség a munkaerő-piacra lépésben a célcsoportba tartozó személyek részére, lehetőleg támogatás nélkül, a helyi munkaerő-piaci lehetőségekhez és igényekhez igazodó szolgáltatásokkal és támogatásokkal.

A projekt során olyan problémákra és problémacsoportokra koncentráltak, amelyek eredményességéhez több, személyre szabott szolgáltatást, támogatást illetve forrást célszerű mozgósítani és nem elég hagyományos eszközökkel és módszerekkel kezelni. El kell érni, hogy a problémák kezelésére alkalmazott módszerek innovatívak és kiterjeszthetők legyenek az országos és helyi munkaerő-piac más területein és más célcsoportjain is.

5.1.3. A fenntartható fejlődés biztosítása

„A Tanács 1083/2006/EK Rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról a támogatások egyik horizontális alapelvéként (17. cikk) határozta meg a fenntartható fejlődés biztosítását. „Az alapok célkitűzéseit a fenntartható fejlődés keretében, valamint a környezet védelme és állapotának javítása céljának a Közösség

általi előmozdítása keretében kell megvalósítani, a Szerződés 6. cikkében megállapítottak szerint.” (Új Magyarország Fejlesztési Terv)

A támogatási források felhasználása során a horizontális elvnek abban az esetben is meg kell felelni, ha azokat a támogatások céljai közvetlenül nem tartalmazzák. A pályázónak, ennek alapján tehát figyelmet kell fordítania a fenntartható fejlődéshez való hozzájárulás biztosítására, függetlenül attól, hogy az a pályázat célkitűzései közt megjelenik-e vagy sem.

A projekt úgy kell megvalósítani, hogy a szolgáltatások, a képzések és a foglalkoztatások hozzájáruljanak a környezetvédelemhez illetve a környezet állapotának javításához. *(1083/2006/EK rendelet)*

5.1.4. Esélyegyenlőség biztosítása

Az Európai Unió fejlesztési támogatásai során külön figyelmet fordít az esélyegyenlőség érvényesítésére. Ennek megfelelően az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében megvalósítandó minden projektnek hozzá kell járulnia az esélyegyenlőség biztosításához, ebben a tervben megfogalmazott esélyegyenlőségi célokhoz, vagyis az esélyegyenlőség erősítéséhez. Különös tekintettel kell lenni a nők és férfiak közötti egyenlőség, illetve a romák és a fogyatékossgal élők esélyegyenlőségének erősítéséhez. Egyes esélyegyenlőségi szempontok önálló fejlesztési célként jelennek meg, míg mások közvetett módon kiválasztási (jogosultsági vagy tartalmi értékelési) szempontok az egyes pályázatok elbírálása során. A foglalkoztatási és a versenyképességi prioritások minél teljesebb és egyenlőbb elérése és hasznosulása szempontjából minden projektnek vizsgálnia és érvényesítenie kell egy vagy több esélyegyenlőségi célcsoport értelmében a fejlesztés közvetlen és közvetett hatásait, és a jogilag a pályázó szempontjából kötelező szint felett intézkedéseket kell vállalnia a pályázó szervezetéhez kapcsolódóan, illetve a kiemelt célcsoportok számára kedvezőbb fejlesztésekkel. Az Európai Bizottság javaslatára a projekt öt esélyegyenlőségi akcióterülettel és akadálymentesítéssel felel meg az Új Magyarország Fejlesztési Tervben vállalt célok eléréséhez, ezeket a következőkben lehet összegezni:

8. ábra: Az öt esélyegyenlőségi terület

Terület	Cél
Családbarát munkahelyi körülmények megteremtése és erősítése	kisgyermekes szülők támogatása abban, hogy munkájuk mellett a családi kötelezettségeiket is el tudják látni. Ide tartoznak még az idős vagy beteg családtagokkal rendelkező munkavállalók is. A nők mellett a projekt számol férfi érintettekkel is.
Nemek közötti egyenlőség erősítése	A nők helyzete a foglalkoztatottságban úgy jellemezhető, hogy minél lejjebb van egy foglalkozás a rangsorban annál több a női foglalkoztatott. A felső vezetésekben a nők aránya kifejezetten alacsony, pedig mára már meg is haladta a felsőoktatásban a nők száma a férfiakét. Azok a pályázók, akik erősítik a nemek közötti egyenlőséget, előnyben részesülnek, hisz ez az egyik kiemelt esélyegyenlőségi terület.
Fogyatékos személyek életminőségének és munkaerő-piaci esélyeinek javítása	akadálymentes fizikai és kommunikációs környezet kialakítása; alternatív munkavégzés lehetősége
Roma emberek életminőségének és munkaerő-piaci esélyeinek javítása	Roma ember csak az, aki magyar-, lovári- vagy beás anyanyelvű és magát cigány vagy roma származásúnak vallja. Csak akkor lehet roma származásra utalni, ha az adott személy roma származásúnak vallja magát önkéntesen és határozottan. A roma származás semmilyen esetben sem alapulhat vélelmen. A roma embereket sújtja leginkább a társadalmi kirekesztés egyrészt a diszkrimináció másrészt az alacsony iskolázottság és munkaerőpiaci részvétel miatt.
Hátrányos helyzetű munkavállalók esélyeinek javítása a 68/2001 EK rendelet alapján	A fő esélyegyenlőségi célcsoportok mellett az úgynevezett hátrányos helyzetű munkavállalók társadalmi és munkaerő-piaci részvételét is elő kell segíteni. A hátrányos helyzetűek besorolásáról részletesen az 5.2. fejezetben írok

Forrás: Esélyegyenlőségi Útmutató alapján saját szerkesztés

5.1.4. Arculati előírások

Az arculati előírás alapvető elvárása a projekttel szemben, hogy a lehető legszélesebb nyilvánosság biztosítva legyen. Fontos megjegyezni, hogy minden kommunikációs eszközt és eseményt kötelező legalább elektronikus módon archiválni az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében. Érdekes előírás, hogy a kötelező elemek feltüntetése mellett, ha a kedvezményezett saját logót vagy logókat is használ, abban az esetben az EU-logónak legalább akkora méretűnek kell lennie, mint ezen kívül bármelyik legnagyobb méretű logónak. Ahogy az egész projektre, az arculati előírásokra is vonatkozik, hogy ha a kötelezettségek nem vagy hiányos teljesítése az nem szabályos, ezért a támogatást kötelező visszafizetni.

A projekt előkészítő szakaszában a legfontosabb feladat a projekt megvalósítása során az alkalmazni kívánt kommunikációs eszközök és azok időbeni ütemezésének megtervezése. Ebben a szakaszban elsődleges még a lakosság és az érintett célcsoportok megfelelő tájékoztatása. Továbbá ilyenkor készül el a kommunikációs terv, ami a projekt életútjához kapcsolódó kommunikációs tevékenységeket, időpontokat és a költségeket tartalmazza. Szintén ilyenkor kapja meg a lakosság a nyomtatott tájékoztatókat, amik jól szerkesztettek, figyelemfelkeltőek, a kötelező arculati elemeket valamint az elérhetőségeket is tartalmazzák. Az előkészületi szakaszban jönnek létre a projekthez kapcsolódó esetleges aloldalak a kedvezményezett honlapján, persze ha rendelkezik vele. Itt is vannak kötelező arculati elemek, például: Széchenyi 2020 grafikai elem és logó, EU-logó és az Európai Unió nem rövidített kiírása, a Magyar Kormány logó, a támogatott alapokra való utalás és nem utolsó sorban a „Befektetés a jövőbe” szlogen. A lakosság tájékoztatását szolgálja még az ebben a szakaszban készítendő nyomtatott tájékoztatók is, mint például brosúrák, szórólapok. Ezekre is vonatkoznak a logó használati előírások.

A projekt megvalósításának szakaszában a kommunikációs tevékenységek célja a fejlesztés illetve még szélesebb körben való megismertetés. Egy úgynevezett kommunikációs csomagot használnak eszközként erre, ami a következőkből áll:

1. Sajtóközlemény a projekt indításáról és a sajtómegjelenések összegyűjtése

A sajtóközlemény nem rendelkezik költségvonzattal és nem keverendő össze a fizetett sajtóhirdetésekkel. A projektgazda feladata ennek az összeállítására és főként a

helyi médiumokhoz illetve szaksajtókhoz eljuttatni.

2. Nyilvános események

Olyan nyilvános eseményeket szerveznek (pl. alapkőletétel, átadást, képzés zárás, stb.), ahol a sajtó is megjelenik. Ezeknek a célja, hogy a megvalósítási szakaszt minél nagyobb nyilvánosság előtt bejelentsék. Ennek előnye, hogy a sajtó közvetlenül első kézből kap információkat és az újságíróknak lehetőségük van kérdezni valamint interjút készíteni.

3. Tájékoztató táblák elhelyezése

Célja a lakosság figyelmének felhívása, hogy az adott helyen európai uniós forrásokból megvalósuló fejlesztés történt. A táblákon csak a közzelvezően előírt adatok (projekt címe, célja, kedvezményezett neve, támogatás összege) szerepelhet.

4. Fizetett média megjelenések a projekthez kapcsolódóan

A fizetett média megjelenésnek célja a fejlesztések ismertségének további növelése. Fontos, hogy csak jóváhagyott kommunikációs terv esetén van erre lehetőség.

5. Fotódokumentáció

A fotódokumentum célja, hogy a látványos fotók kiadványokon illetve szórólapokon szerepelhessenek. Ezek a fotók nem egyeznek meg a közzelvezően előírt fotókkal. (*KTK 2020, 2015*)

9. ábra: Kötelező arculati elemek

Forrás: Arculati előírások

5.2. A projekt célcsoportjai, avagy ki hátrányos helyzetű a munkaerő-piacon

1. Akiknek munkaerő-piaci hátrányai az alacsony iskolai végzettségből adódnak. Ide tartoznak azok az álláskereső, akik legfeljebb alacsony fokú iskolai végzettséggel

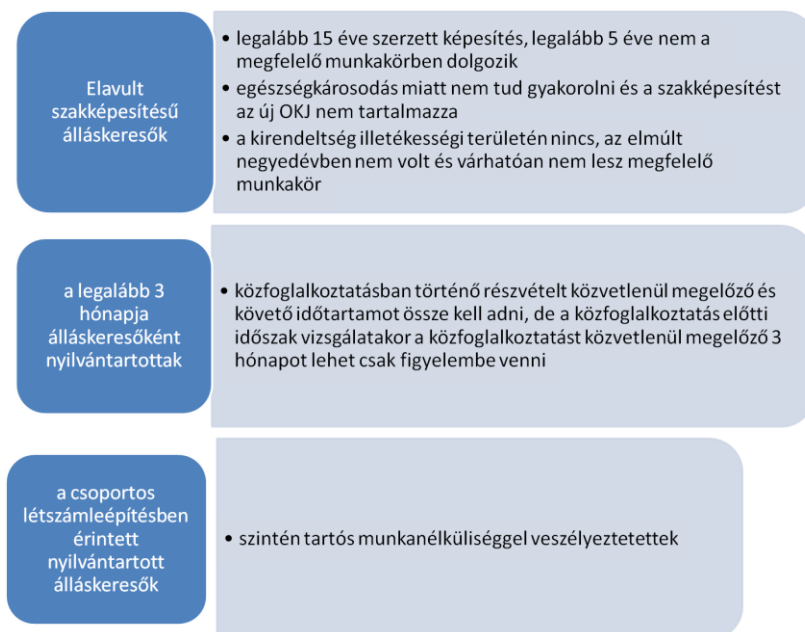
rendelkeznek – 8 vagy 10 osztályos általános iskolai végzettséggel –, vagy még azzal sem.

2. Akiknek munkaerő-piaci hátrányai a fiatal életkorból adódnak. Ide tartoznak a pályakezdő álláskeresők, illetve a 25. életévüket be nem töltött álláskeresők.
  - Kizárólag munkaerő-piaci szolgáltatások igénybevétele céljából bevonhatók álláskeresőként nem nyilvántartott, 25. életévét be nem töltött fiatalok is. (2012. október 1-jétől vonhatóak csak be. Kizárólag szolgáltatásban részesíthetők, ezért csak TÁMOP 1.1.2 Szolgáltatási megállapodás köthető esetükben. Amennyiben komplex támogatásra is igényt tartanak, a projekt valamely egyéb célcsoporti feltételeinek kell megfelelniük, és akkor velük általános TÁMOP 1.1.2 Megállapodás kötése szükséges.)
  - Kizárólag megelőző munkaerő-piaci szolgáltatások igénybevétele céljából bevonhatók álláskeresőként nem nyilvántartott, 25. életévét be nem töltött, még tanuló jogviszonyban álló fiatalok is. (Bevonhatók 2012. október 1-jétől. Velük egyéni TÁMOP 1.1.2 Szolgáltatási megállapodást nem kell kötni, létszámukat a csoportos szolgáltatás megtörténtét alátámasztó bizonylat alapján szükséges e célcsoporthoz beszámolni.)
3. Akiknek munkaerő-piaci nehézségei az idősebb korból adódnak. Ide tartoznak a projektbe történő bevonás időpontjában az ötvenedik életévüket betöltött álláskeresők.
4. Akiknek munkaerő-piaci nehézségei a gyermekgondozás, vagy hozzátartozó ápolását követő újrakezdés nehézségeiből adódnak. Ide tartoznak azok az álláskeresők, akik a projektbe való belépést megelőző 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban részesültek; illetve gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesültek, vagy jelenleg is részesülnek.
5. Álláskeresőként való nyilvántartásba vétel hiányában is bevonhatók e célcsoportba azok a személyek, akik a jelentkezéskor gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermeknevelési támogatásban, valamint ápolási díjban részesülnek, feltéve, hogy kereső tevékenységük alapjául szolgáló jogviszonyuk az

előzőekben felsorolt ellátások folyósításának megkezdését megelőzően, vagy az ellátás folyósítása alatt szűnt meg, és a bevonásuk időpontjában nem folytatnak kereső tevékenységet.

6. Azok a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által álláskeresőként nyilvántartott személyek, akik a bevonás időpontjában a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak.
7. A munkaügyi központ kezdeményezheti legfeljebb további egy célcsoport projektbe vonását is. Központi meghatározás alapján a tartós munkanélküliek és a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek alkotják e célcsoportot. Az adott térségben tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek pontosabb körülhatárolását és a rájuk szabott segítségnyújtás meghatározását a munkaügyi központ végzi el az alábbi szempontok figyelembevételével.
  - a térség munkaerő-keresletének és - kínálatának jellemzői,
  - a térség foglalkoztatási helyzete és munkanélküliségi mutatói,
  - a térség lakosságának iskolai végzettség szerinti összetétele,
  - a térségben jellemző hiányszakmák köre.

10. ábra: Példák a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek körére

Forrás: TÁMOP eljárásrend alapján saját szerkesztés

5.3. A projekt ügymenete

5.3.1. A projektbe kerülés általános feltételei

Az egyik legfontosabb kérdés, ki lehet a projekt alanya? A projekt alanya lehet minden álláskereső, illetve álláskeresőként nem nyilvántartott, de a fentiekben említett célcsoport valamelyikébe tartozik.

Nem vehet részt a projektben az a személy, aki a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Foglalkoztatási Alaprészének decentralizált keretéből, valamint képzési keretéből támogatásban részesül, akinek foglalkoztatási szerv (munkaügyi központ, vagy járási (kerületi) hivatal munkaügyi kirendeltsége) által folyósított és jogerős határozattal visszakövetelt, támogatással összefüggő fizetési kötelezettsége áll fenn, aki az adott munkaügyi központ adott TÁMOP 1.1.2 projektszakaszában egyszer már részt vett. Továbbá aki másik munkaügyi központ által bonyolított projektben vesz részt, aki más, hasonló célú ESZA projekt egyidejű résztvevője (kivéve TÁMOP 1.2.1 „Hátrányos helyzetűek foglalkoztatását ösztönző járulékkedvezmények” elnevezésű projekt) vagy akivel összefüggésben a munkaügyi központ által korábban indított bármely projektet, illetve projektszakaszt érintően a nyomon követés nem zárult le. Aki a Társadalmi Megújulás Operatív Program keretében szakképesítést vagy munkakör betöltéséhez szükséges képesítést szerzett és bértámogatásban/bérbérlés támogatásban/vállalkozóvá válási támogatásban részesült szintén nem lehet projekt alany.

5.3.2. A kiválasztás

Az első lépés, hogy fel kell keresni az adatbázisokból nyert adatok alapján azokat a személyeket, akik személyes körülményeikkel megfelelnek a projekt szabályainak és résztvevők lehetnek. A kiválasztandó személyekkel fel kell venni a kapcsolatot, személyes találkozón pedig részletes tájékoztatást kell nyújtani részükre. Amennyiben az egyén megfelel az alapadatai alapján az általános feltételeknek és valamely célcsoportba tartozik, valamint a kiválasztást végző ügyintéző szakmai megítélése szerint hagyományos eszközökkel nem érhető el a foglalkozathatóságának javítása és az egyetlen lehetőség a munkaerő-piaci beilleszkedésre a támogatás, és ezek mellett az egyén motivált és nincs kizáró oka a sikeres befejezésnek, akkor az ügyintéző javasolja a projektben való részvételt számára. Ha az egyén is beleegyezik, akkor elkezdődik az egyéni program előkészítő szakasza.

5.3.3. A megállapodás

A megállapodás elkészítésekor a fennálló probléma megoldására kell törekedni (amely egyéneként eltérő, vagy több is lehet, pl. álláskereső ismeretek hiánya, munkagyakorlat hiánya), és a részleteket úgy kell kidolgozni, hogy a segítő tevékenységek sikeresen megvalósulhassanak.

A tevékenységek illesztésekor figyelemmel kell lenni a lebonyolítási időpontokra, amelyeket úgy kell ütemezni, hogy a szolgáltatások és a támogatások, valamint a hozzájuk rendelt megvalósítási időpontok összhangban legyenek egymással. Hasznos a résztvevőt mindaddig projektben tartani, ameddig elhelyezkedésre nem nyílik lehetősége, ezért célszerű végső programelemként (segítő szakaszként) a munkaközvetítést beilleszteni, akár mentori segítségnyújtással kísérvé.

A megállapodást legalább 2, mindkét fél által aláírt példányban kell elkészíteni, az egyik példányt a projektrésztvevőnek kell átadni, a másik a projekt résztvevőjének iratanyagában marad.

Technikai okok miatt előfordulhat, hogy a megállapodás mégsem valósul meg. Ebben az esetben a megállapodás saját hatáskörben visszavonható

Előre nem látható okokból vagy akár a szakaszosra tervezett megvalósítás miatt szükségessé válhat a megállapodás módosítása. Kezdeményezheti az ügyintéző és a résztvevő is tehet javaslatot megfelelő indokkal a megállapodás módosítására. A módosítás során figyelembe kell venni a támogatások és szolgáltatások nyújthatóságának, illetve az egyéni program hatásai mérhetőségének végső határidejét. A módosítás, hasonlóan a megállapodás megkötéséhez, szintén a felek közös megegyezésén alapul.

A megállapodás megszűnik, ha a résztvevő az egyéni programját sikeresen befejezi vagy a résztvevő elhalálozott.

A megállapodás megszüntetéssel zárul, ha azt a felek közös megegyezéssel megszüntetik, vagy a munkaügyi központ megszünteti.

5.4. A projekt segítő tevékenységei

5.4.1. A projekt során adható támogatások

1. Képzési támogatások: ide tartozik a képzési költség támogatása, keresetpótló juttatás, illetve a képzéshez kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségtámogatása,

szállásköltség támogatása, étkezési költség támogatása, az igénybevett gyermekfelügyelet költségeinek támogatása valamint a hozzátartozó gondozásával járó költségek támogatása.

2. Bér- és keresletpótló támogatások: a foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatás legfeljebb 8+4 hónapig és a bérköltség támogatása vagy 3*4 hónapig, vagy 90 napig vagy 6+3 hónapig vehető igénybe.
3. Munkába járás és lakhatási támogatások: munkába járáshoz kapcsolódó helyi, helyközi utazás költségeinek megtérítése, csoportos személyszállítás támogatása és a lakhatási támogatás tartozik ide.
4. Vállalkozóvá válás támogatása
5. Szolgáltatásokkal kapcsolatos támogatások: szolgáltatás díjának megtérítése, keresetpótló juttatás, helyi és helyközi utazás költségek, támogatása, az igénybe vett gyermekfelügyelet költségeinek támogatása és a hozzátartozó gondozásával járó költségek támogatása képzik a szolgáltatások támogatását.
6. Alkalmassági vizsgálatok támogatása: foglalkozás-egészségügyi vizsgálat költségeinek és a szakmai (képzéssel kapcsolatos) alkalmassági vizsgálat költségének megtérítése.

A következő táblázat azt mutatja meg, hogy a projektben résztvevők célcsoportonkénti bontásban milyen támogatásokat vehetnek igénybe. A pipa szimbólummal jelölt programelemeket a célcsoport tagjai igénybe vehetik, az X-szel jelölteket nem.

11. ábra: A célcsoportok által igénybe vehető támogatások

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	$\frac{1}{0}$	$\frac{1}{1}$
Alacsony iskolázottsággal rendelkezők		✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
25 év alatti pályakezdők		✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Csak szolgáltatásban részesítendő fiatalok		✓	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Csak prevenció szolgáltatásban részesítendő fiatalok		✓	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
50 év felettek		✓	✓	X	X	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Gondozásból, ápolásból visszatérők	Álláskeresők	✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Nem álláskeresők	✓	X	X	X	X	X	X	✓	X	X	✓
FHT-ben részesülők		✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	X	✓
Tartósan munkanélküli és ezzel veszélyeztetett álláskeresők		✓	X	✓	X	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

A táblázat felső sorában számokkal jelölve a következő programelemeket rövidítettem:

1. Szolgáltatás (például különböző tanácsadások, mentori segítség) nyújtása	
2. 3x4 havi bérköltés támogatás	7. Vállalkozóvá válás támogatása
3. 90 napos bérköltés támogatás	8. Képzés
4. 6+3 havi bérköltés támogatás	9. Lakhatási támogatás
5. 8+4 havi bértámogatás	10. Szolgáltatás alatti keresletpótlás
6. Mobilitás, vagyis lakhatási támogatás	11. Gyermek utáni hozzájárulás

5.4.2. Szolgáltatások és támogatások társíthatósága

A TÁMOP 1.1.2 projekt egyes programelemeit nem lehet a nem támogatható képzési formák, a hagyományos támogatások, illetve más projektek elemeihez kapcsolni.

A projekt keretében nyújtott támogatások címzettjei más, hasonló célú projektek keretében Európai Szociális Alap forrásból nyújtott támogatásban ugyanazon projekt-résztvevők nem részesülhetnek. Ez alól kivételek a TÁMOP 1.2.1 projekt járulék/adókedvezményét igénybevevők, természetesen a megfelelő feltételekkel.

5.4.3. A szolgáltatások és támogatások nyújtása

A projektben nyújtott szolgáltatások és támogatások esetében a munkaügyi központoknak mindenkor az adott szolgáltatásra és támogatásra vonatkozó aktuális jogi szabályozás, illetve az azon alapuló, a foglalkoztatási szerv hagyományos tevékenységét egységesen szabályozó útmutatók alapján szükséges eljárni. Ezekről eltérni csak a 132/2009 (VI. 19.) Kormányrendeletbe foglaltak szerint lehetséges. A projekt megvalósítása során szem előtt kell tartani az elszámoltathatóságot, az egyénhez rendelhetőséget és a tevékenység illetékességi területét. Az elszámoltathatóság, illetve az egyénhez rendelhetőség érdekében szükséges, hogy a szerződéseket egyénenként kössék a felek.

5.4.4. Képzés támogatása

A minőségbiztosítás érdekében a képzések során, kivéve a hátrányos helyzetű célcsoportokra tekintettel támogatható betanító-, illetve adott feladatkör ellátására felkészítő képzésre vonatkozóan öt általános elvet kell alkalmazni:

1. Független vizsgarendszer elve alapján egy központilag kialakított, a képzőtől független vizsgarendszert kell kialakítani azon képzések esetében, amelyekre a képzés idején hatályos jogszabályok szerint ilyen működik, de egyéb képzések esetében is a hatályos magyar jogszabályok szerint kell a vizsgákat megszervezni.
2. Engedélyezési eljárás alapján a 2013.évi LXXVII. törvény szerint új akkreditációs eljárás 2013. 09.01-től nem indítható. A felnőttképzési tevékenység végzésének feltétele a törvényben meghatározott engedélyezési eljárás lefolytatása.
3. Modularitás: a közoktatás és szakképzés modernizációja során elért eredmények a projekt képzéseiben is jussanak érvényre, amely képzések feleljenek meg a munkaerő-piaci igényeknek és biztosítsanak költséghatékony képzést.
4. Elektronikus azonosítás, nyilvántartás elve alapján a felnőttképzésben résztvevőket, és az általuk elvégzett képzéseket elektronikusan is nyilván kell tartani. Valamennyi megvalósuló képzésnek meg kell felelnie a felnőttképzési törvény előírásainak.
5. A képzések keretét biztosító és lebonyolító intézményrendszerrel szemben követelmény olyan monitoring szolgáltatás biztosítása, amely lehetővé teszi a képzések nyomon követését, a képzések eredményességének vizsgálatát az elhelyezkedés, a foglalkoztatottságra gyakorolt hatás szempontjából, valamint az EU források felhasználási hatékonyságának nyomon követését.

A program keretében a következő képzések támogathatóak: A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény 14. §-ában, valamint a 6/1996. (VII. 16.) Munkaügyi Minisztériumi rendelet 1–2. §-ában felsorolt képzések, továbbá a 6/1996. (VII. 16.) Munkaügyi Minisztériumi rendelet 26/B. §-a (2)–(3) bekezdésében foglaltak – és az ott részletezett feltételek – szerint a fenti b) ponttól eltérően a szakképzést megalapozó felzárkóztató képzés keretében az általános iskola végzettségének megszerzését biztosító képzés. Ide tartoznak még a 132/2009. (VI. 19.) kormányrendelet 4. § (2) bekezdése szerinti alábbi informatikai képzés, vállalkozói ismereteket és készségeket fejlesztő képzés, képességfejlesztő és motivációs tréning, és a betanító képzés, adott feladatkör ellátására felkészítő képzés.

Nem támogathatók az egyetemi, főiskolai és továbbtanulásra felkészítő képzések, az olyan iskolai rendszerű képzés, amelyre normatív hozzájárulás jár. Továbbá olyan képzés sem támogatható, amelyre a törvény szintén normatív hozzájárulást állapít meg és a projekt alanya tanulói vagy hallgatói jogviszonyba is kerül.

5.4.5. Képzési költség támogatása

A képzési költség és a vizsga díja 100%-ban támogatható sikeres kilépés esetén az alábbi szempontok alapján:

- A képzési támogatások mindenképpen a munkáltatói igények szerint legyenek megítélve. Olyan képzéseket legyenek támogatva, amelyek a munkaadók igényeinek kielégítésére irányulnak, annak érdekében, hogy a program befejezése után, biztosítva legyen az elhelyezkedés.
- Olyan szakirányok képzését helyezték előtérbe, ahol az aktuális munkaerő igényeket szolgálják, hogy a hiányszakmák mérséklődjenek. Túltelített szakmák képzése csakis abban az esetben indítható, ha a jogszabályoknak megfelelő érvényes munkáltatóval munkaerőigény alapján kötött megállapodás támasztja alá.
- Ha van olyan munkáltató, aki igénnyel fordul az illetékes munkaügyi hivatalhoz, őt be kell vonni a felvételi eljárás folyamatába, azzal a céllal, hogy akiket kiválasztanak, őt a jövőben foglalkoztatni kívánja.
- Ismételt képzési támogatás megállapításra csak abban az esetben van lehetőség, ha munkahelyi háttérrel rendelkező képzésről van szó.
- Az ország olyan részein, ahol a hátrányos helyzet rendkívül magas (pl. Borsod, Hajdúság és Szabolcsi rész) olyan befektetésekre van szükség, ami az Új Széchenyi Tervben megfogalmazott gazdasági stratégiákhoz igazodik. Ezek a versenyképes munkaerő képzéseket célozzák meg.

Kizárólag olyan képzésekre van lehetőség támogatás nyújtására, amiket a Nemzetgazdasági Minisztérium Foglalkoztatás-stratégiai és Módszertani Főosztálya jóváhagyását bírják. *(Szolgáltatások és támogatások nyújtása)*

5.4.6. A képzéshez kapcsolódó juttatások, támogatások

12. ábra: Juttatások, támogatások

Képzés ideje alatti keresletpótló juttatás	<ul style="list-style-type: none"> • 48.000Ft/fő/hó • hónap végén történő kifizetés
Utazási költség támogatása	<ul style="list-style-type: none"> • Költség 90%-ának támogatása • Utólagos fizetéssel
Szállás költség támogatása	<ul style="list-style-type: none"> • Legfeljebb 4000Ft/fő/nap • Max 3*-os szállodai szállásra
Étkezési költség támogatás	<ul style="list-style-type: none"> • Maximum 1000Ft/fő/nap • Utólagos fizetéssel
Gyermekfelügyeleti költség	<ul style="list-style-type: none"> • 4000Ft/fő/nap • Gyermekeknént adható és utólagos fizetéssel

Forrás: TÁMOP eljárásrend alapján saját szerkesztés

Továbbá a bérköltség támogatás sorolható még ide, ami lehet:

- „legfeljebb 3x4”:
  - o 4 havi munkabér és szociális hozzájárulási adó 100%-os támogatása
  - o 4 havi munkabér és szociális hozzájárulási adó 50%-os támogatása
  - o 4 havi szociális hozzájárulási adó támogatása
- „legfeljebb 90 nap”:
  - o 90 nap munkabér és szociális hozzájárulási adó 100%-os támogatása
- „legfeljebb 6+3”:
  - o 6 havi munkabér és szociális hozzájárulási adó 100%-os támogatása
  - o 3 hónap továbbfoglalkoztatás kötelezettség (*Keresetpótló juttatás a képzés ideje alatt*)

5.4.7. Vállalkozóvá válás támogatása

A vállalkozóvá válás támogatása csak támogatási eljárás kérelemre indul. A projekt keretében legfeljebb hat hónap időtartamra adható. Fontos tudni, hogy ennek a támogatásnak a keretében semmilyen formában sem nyújtható tőkejuttatás. Folyamatos kapcsolattartás a támogatókkal, ezt általában mentori szolgálattal lehet kivitelezni. A legfeljebb hat havi támogatást megvalósulását a munkaügyi hivatal köteles ellenőrizni

valamint nyomon követni. A 180 napi hatásvizsgálat információt nyújt a vállalkozói státusz fennállásáról, valamint a munkaerő-piaci helyzetéről.

5.4.8. Szolgáltatások

A projekt során minden olyan munkaerő-piaci szolgáltatás alkalmazható, amely a projektbe vonást és a projektben tartást elősegítő szolgáltatás, amelyet a munkaügyi központ a térségi sajátosságoknak megfelelően maga alakít ki, vagy közbeszerzés útján szerez be. A szolgáltatások a körét a következő ábra mutatja:

13. ábra: A projekt szolgáltatási tevékenységei

Forrás: TÁMOP eljárásrend alapján saját szerkesztés

A munkaügyi központ saját kapacitásaival, saját tevékenységi körében is biztosíthat szolgáltatásokat a projektben résztvevők számára, illetve külső szolgáltatók által nyújtottan is biztosíthatja azt. Külső szolgáltatótól csak a nemzeti közbeszerzési eljárás alapján szerezhet be munkaerő-piaci szolgáltatásokat. A projektben nyújtott szolgáltatások díját a munkaügyi központ 100%-ban támogatja. A szolgáltatás igénybevétele alatti és a szolgáltatással kapcsolatos költségek támogatásánál (étkezés,

utazás, gyermekfelügyelet, hozzátartozó ápolásával járó költségek) ugyan úgy kell eljárni, mint a képzés ideje alatti illetve képzéssel kapcsolatos támogatásoknál.

5.5. Az egyéni programok lezárása és értékelése

A projekt teljesülésének vizsgálatára indikátorok kerültek meghatározásra, amely mérőszámok a projektben résztvevők bevonási és egyéni programértékelési adataiból képezhetők. Csak az egyéni programok értékeléseiből gyűjthetőek ki az indikátorok, ehhez pedig egyéni programértékeléseket kell elvégezni. Ehhez minden egyéni program hatásvizsgálatát kell elvégezni.

- Output indikátorok: országos szinten a projektbe a projekttervben meghatározott létszámot kell bevonni. A bevontak körében a projekttervben meghatározott létszámot szükséges képzésben részesíteni. (A csak munkaerő-piaci szolgáltatásban részesítendő 25 év alatti, nem regisztrált álláskereső fiatalok számát külön halmazokként kell gyűjteni.)
- Eredmény-indikátorok: A bevontak közül országos szinten a projekttervben meghatározott létszámnak kell sikeresen befejeznie képzését és egyéni programját. Hatás-indikátor: A projekt hatásaként az egyéni programot sikeresen befejezők közül a projekttervben meghatározott létszámnak kell elhelyezkednie vagy vállalkozóvá válnia.

Növelhető-e a bevonások száma? A válasz természetesen igen, de a 25% feletti bevonásról előzetesen jelentés és megalapozott szakmai magyarázat szükséges. Többletbevonás esetén mérlegelni kell, hogy van-e még szabad pénzügyi keret egy új személy támogatására, hogy lesz-e elég idő a projekt befejezéséig. Továbbá azt is, hogy a személy bevonásával a tervezett célcsoporti arányok teljesülhetnek-e, valamint hogy az új résztvevő tudjon a legrövidebb időn belül csatlakozni a programelemek igénybevételéhez, tehát, van-e előkészítve már vagy folyamatban lévő programelem.

5.5.1. A programelemek megvalósulásának vizsgálata

A megállapodásban rögzített programelemek, azaz szolgáltatások, támogatások megvalósulását elemenként figyelemmel kell kísérni, lefutásukat értékelni, hiszen befolyásolhatják a további együttműködés irányát, illetve az egyéni program egészének zárását, értékelését. Egy-egy programelem megvalósulása vagy megghiúsulása még nem jelenti automatikusan az egész egyéni program zárulását, csupán alapot ad az egész

egyéni program további alakításához, illetve zárásához. A megvalósultnak tekinthetőség feltételei programelemenként:

- A munkaerő-piaci szolgáltatási programelem esetében, ha azon a projektrésztvevő részt vett.
- A képzési programelem akkor, ha azt a résztvevő végigvitte, záróvizsgáján részt vett, illetve annak sikertelensége esetén, első javítóvizsgán részt vett. Ezen belül megvalósultnak minősített, ha eredményes záróvizsgát tett, és megvalósultnak (sikeres vizsga nélkül), ha eredménytelen záróvizsgát/javítóvizsgát tett. Mindenképp meg kell jegyezni a vizsga sikertelenségét.
- A támogatott foglalkoztatási programelemek (tehát a „8+4”, a „3x4” és a „6+3” támogatásúak, kivéve a legfeljebb 90 napos munkatapasztalat-szerzés érdekében nyújtottat) abban az esetben, ha legalább a tervezett idő felét elérve, nem az egyénnek hibájából szakad meg. Ha a támogatott foglalkoztatás az egyénnek felróható okból szakad meg, a programelem akkor sem tekinthető megvalósultnak, ha egyébként ekkor már túljutott a tervezett idő felén.
- A munkatapasztalat-szerzés céljából nyújtott legfeljebb 90 napos bérköltség támogatási programelem akkor, ha a tervezett támogatási idővel valósult meg a foglalkoztatás.
- A vállalkozóvá válást támogató programelem akkor, ha a programelem végéig a vállalkozás fennáll.
- A lakhatási támogatás programelem esetén, ha legalább a támogatási időtartam feléig fenn állt az annak segítségével történő foglalkoztatás, vagy ha a megkezdett lakhatási támogatás programelem az időtartam fele előtt azért szakad meg, mert további támogatás nélkül is megoldottá válik a projektrésztvevő elhelyezkedése, vállalkozóvá válása, illetve ha a projektből való további támogathatóság lehetősége megszűnik, de a távoli foglalkoztatás fennáll.

5.5.2. Az egyéni programok értékelése

Eredményesség:

- Minden bevont esetében az egyéni programja zárása után értékelni kell a projektrésztvevő részvételének eredményességét a programban. Ez alól kivételt jelentenek a kizárólag munkaerő-piaci szolgáltatások és a kizárólag megelőző

munkaerő-piaci szolgáltatások igénybevétele céljából bevonható álláskereső, mivel náluk nem kell ilyen vizsgálatot végezni.

- Az egyéni program zárásáról és a zárás időpontjáról közösen dönt a két fél, amennyiben a megállapodás zárását egyik fél sem indítványozta addig. Az eredményesség vizsgálata során az mutatható ki, hogy a bevontak közül kik fejezték be sikeresen egyéni programjukat, s kik nem. Két besorolás lehet, a sikeresen befejezte és a kilépett sikertelenül.
- A bevontak közül az fejezi be sikeresen, aki a megállapodást teljesítette. A fentiek alapján tehát az egyéni program oly módon is zárható sikeres befejezéssel, amikor a résztvevő az eredeti megállapodásában megjelölt tevékenységek közül nem mindegyiket teljesíti, de legalább egy munkaerő-piaci szolgáltatás és valamely támogatási programelem megvalósulását követően a munkaügyi központ egyetértésével közösen módosítják, tehát a feleslegessé vált további programelemeket törlik, majd zárják a végső formájú megállapodást.
- Nem tekinthető az egyéni program sikeres befejezésének az, ha a már megkezdett képzési programelemét megszakítva helyezkedik el az egyén, félbehagyva a tartós munkaerő-piaci integrációját elősegítő tanulmányait.

Kilépett sikertelenül

- A bevontak közül a projektből az lép ki sikertelenül, akinek úgy zárul megkezdett egyéni programja, hogy a közösen kialakított végső formájú – zárás előtti – megállapodása nem teljesül.
- Nem tekinthető sikeres befejezésűnek az a megkezdett egyéni program, mely úgy ért véget, hogy abban legalább egy munkaerő-piaci szolgáltatás és valamely támogatási programelem megvalósítására nem került sor.

Hatásvizsgálat

Az értékelés e fázisa az egyéni programok hatásáról ad információt. A sikeres befejezéssel záruló egyéni program hatásvizsgálatára az egyén programjának befejezését követő 180. nap elteltével kerül sor. Ezekon a vizsgálatokon olyan kép nyerhető, amely bemutatja az egyéni program hatását, el tudott-e helyezkedni vagy álláskereső és a nyilvántartásban is szerepel, abban a munkakörben dolgozik-e, amit a támogatás során megszerzett, valamint arról is, hogy milyen típusú munkaadónál dolgozik illetve igénybe vett-e a foglalkoztatás alatt TÁMOP 1.2.1 projektbeli adókedvezményt.

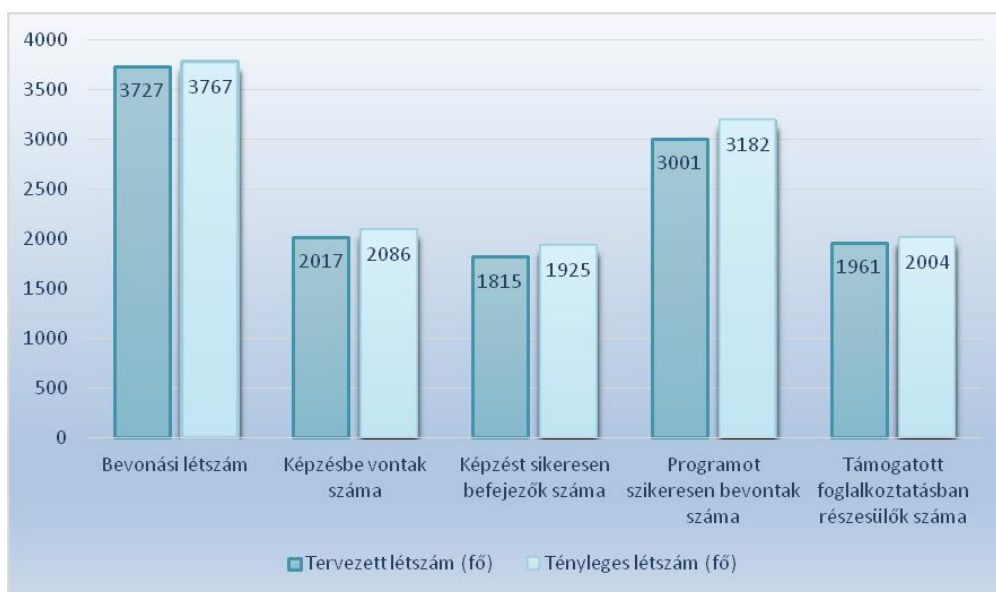
6. A TÁMOP 1.1.2 hatékonyságának mérése

6.1. Állapot számítások Zala megyében

A TÁMOP 1.1.2. projekt megvalósítása során megcélzott létszám adatok a 2011. és 2015. év között megvalósuló projektidőszakban országosan:

- A projektbe bevont személyek száma: legalább 110.000 fő.
- A programba bevont személyek közül a roma származásúak száma: legalább 16 500 fő.
- Képzésben résztvevők száma: legalább 57.980 fő.
- Egyéni programot sikeresen befejezők száma: legalább 88.000 fő.
- Az egyéni program befejezése után 180. napon támogatás nélkül foglalkoztatottak, illetve vállalkozók száma: az egyéni programot sikeresen befejezők közül legalább 32.000 fő.

14. ábra: A projekt szolgáltatási tevékenységei

Forrás: Belső adatok alapján saját szerkesztés

2015 február 20-ai adatok alapján készített diagramom tisztán megmutatja, hogy a program sikeresnek mondható el, hisz minden területen a tervezett bevonási számok megvalósultak Zala megyében, sőt minden területen át is lépték a tervezett számokat. Az országos bevonni kívánt 110.000 fő, csak 3,3%-a a Zala megyében bevontak tervezett száma, ami azért pozitív, hisz mint a dolgozatomban elején említettem, nem a kevésbé fejlett régiók közé tartozik, mint például Borsod-Abaúj-Zemplén-, vagy Szabolcs-

Szatmár- Bereg megye, ahol sokkal magasabb ez a szám. Szabolcsban a bevonni kívántak száma 10.500 fő, ami majdnem a 10%-ot kiteszi.

A projektbe 436 roma származású embert terveztek bevonni, a tényleges létszám viszont itt is meghaladta ezt, hisz 455 fő lett. Az országos roma bevonási tervek 2,6%-a irányul csak Zala megyére.

Azt is érdemes megfigyelni, hogy a tényleges 2086 képzésbe vont projektalanyokból 1925 fő sikeresen be is fejezte azt. A tervezett 90%-os arány helyett 92%-os aránnyal fejezték be sikeresen. A programot sikeresen befejezők számát Zala megyében 3001 főre becsülték és ebből 1089 főt 180 napi nyomon követés után is foglalkoztatottnak terveztek. Ez 36,3%-os arány. A tényleges sikeresen befejezők száma 2977 fő és ebből a 180 nap után 1320 fő is foglalkoztatva volt. Ez 44,3%, ami jóval több a vártnál. Tehát kimondhatjuk, hogy Zala megyében a program sikeres volt, és meghaladta a terveket.

6.2. Álláskeresők számának alakulása

Az Európa 2020 egyik alapvető célja a teljes foglalkoztatottság elérése. Ez azt jelenti, hogy Európa 75%-os foglalkoztatást tűzött ki célul. Magyarország szintén ezt a számot vállalja céljául. Ehhez nézzük meg, hogy jelenleg, hol tart ez az arány, valamint azt is egyben, hogy országos szinten volt-e, és ha igen milyen hatással bírt a TÁMOP 1.1.2 program a foglalkoztatásra.

15. ábra: Álláskeresők számának alakulása

	Foglalkoztatottak száma (ezer fő)	Munkanélküliek száma (ezer fő)	Munkaképes korúak száma (ezer fő)	Munkanélküliségi ráta (%)	Foglalkoztatási ráta (%)
2010	3688,2	470,4	6379,1	10,9	57,8
2014	4067,7	316,1	6160,8	7,2	66,1

Forrás: KSH adatai alapján saját szerkesztés

A táblázat adatai a Központi Statisztikai Hivatal oldaláról származnak és az országos mérőszámokat tartalmazza. Egyértelműen kimondható, hogy Magyarországon, országos szinten 2010-hez viszonyítva, 2014-re a foglalkoztatottság növekvő tendenciát mutat. A táblázatból jól látható, hogy az 57,8%-ról 66,1%-ra nőtt a foglalkoztatási ráta. A munkanélküliség csökkent, tehát a foglalkoztatási politika elérte a kívánt hatást. Ezt a

növekvő irányt kell tartani, és Magyarország is elérhet az Európa 2020 célját, a 75%-os foglalkoztatást.

A következő táblázat adatai a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartásából származnak, a Zala megyében nyilvántartott álláskeresők számát tartalmazza a 2010-es, 2011-es, 2013-as és 2014-es évekre lebontva.

16. ábra: Zala megyei álláskeresők száma 2010 és 2014 között

	Nyilvántartott álláskeresők száma (ezer fő)	Munkaképes korú képesség (ezer fő)	Relatív mutatók ¹ (%)
2010	17,5	195,5	8,97
2011	15,2	194,1	7,82
2013	13,9	190,4	7,27
2014	11,1	200,2	5,52

Forrás: NFSZ adatai alapján saját szerkesztés

Azért ezeket az éveket választottam és tartottam fontosnak felírni, hisz a két korábbi év a TÁMOP 1.1.2 előtti időtartam volt, a két későbbi év pedig a program elindítása utáni és a megvalósítási időszak. Látható, hogy 2010-ben majdnem 9%-os volt az álláskeresők aránya a munkaképes korú személyekre vetítve és ez 2014-re 5,5%-ra csökkent. Véleményem szerint ebben a csökkenésben nagy szerepe van a TÁMOP 1.1.2 A hátrányos helyzetű foglalkoztathatóságának javítása projektnek.

¹ Relatív mutatók: a nyilvántartott álláskeresők aránya, a munkaképes korú népességhez viszonyítva

6.3. Célcsoportok bevonásának vizsgálata

A következőekben szeretném vázolni, hogy melyik célcsoportnak volt a legnagyobb szüksége a TÁMOP 1.1.2 nyújtotta támogatásokra. A célcsoportok aránya Zala megyében a következő:

- Alacsony iskolai végzettségűek	15 %
- Fiatal pályakezdő	29%
- 50 év feletti	22%
- GYES-ről, GYED-ről visszatérők	3%
- FHT-ban részesülők	10%
- Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek	21%

Tehát megállapítom, hogy a legnagyobb szükségük a fiataloknak és az 50 év felettieknek volt a TÁMOP nyújtotta foglalkoztatást elősegítő programok igénybevételére. A 15-29 éves korosztály körében a munkanélküliség kétszer akkora, mint a teljes felnőtt lakosságban, minden 7. harminc év alatti munkanélküli. Országosan összesen 113 ezer fiatal keres most munkát, de nem talál. A Központi Statisztikai hivatal adatai szerint 2011-ben országosan a fiatalok körében a munkanélküliségi arány 19,4% volt, míg 2014-re már csak 13,9%. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a pályakezdők létszáma 2011-ben 2008 fő volt. 2014-re ez a szám jelentősen lecsökkent, még hozzá 1701 főre Zala megyében.

Az 50 év feletti aránya, sajnos már nem ilyen jó, hisz 2011-ben 2588 fő volt és 2013-ra ez a szám 2813 főre nőtt. Ezek a számok alapján, még nagyobb hangsúlyt kéne fektetni az 50 év feletti támogatására.

6.4. Személyes visszajelzések a programban résztvevőktől

Pár rövid történetet szeretnék leírni a projektben részt vettek, személyes tapasztalatairól és az azutáni történéseikről.

Egy 1990-ben született, keszthelyi fiatal lányról írnék, aki 2011-ben végzett kozmetikusként Keszthelyen. Álláskeresőként, kezdőtöke híján félt belevágni egy saját vállalkozásba. 2014-ben részt vett a TÁMOP 1.1.2. projekt keretében induló pénztárkezelő és valutapénztáros tanfolyamon. A képzés után kérelmet nyújtott be vállalkozóvá válási támogatásra. Pályázatát pozitívan bírálták el, így 2014. júniusában megalapította önálló kozmetikusi vállalkozását. Egyénileg Országos Szépészeti Bajnokságon második helyezést ért el, s ügyfélköre folyamatosan bővült azóta.

A másik rövid kis történet egy Lentiben élő, 1972-es születésű hölgyről szól, aki a TÁMOP 1.1.2. keretein belül szociális gondozó és ápoló tanfolyamot végzett. Nagykanizsán Kereskedelmi Szakközépiskolában szerezte tanulmányait kereskedelmi szakon, illetve ECDL vizsgát is szerzett. A tanfolyamot megelőzően a Skála Áruházban két évig főpénztárosként dolgozott, továbbá saját vállalkozásban tíz évig. A képzés sikeres befejezését követően bérköltség támogatással foglalkoztatták a Lentiben működő Kolping Gondozási Központban, amit később bértámogatással is meghosszabbított a munkáltató.

Egy nagykanizsai fiatalember műszaki cikk eladó tanfolyamot végzett a TÁMOP 1.1.2 program keretén belül 2014-ben. A tanfolyamot megelőzően általános iskolai végzettségével, valamint személy- és vagyonőri képesítésével nehezen boldogult a munkaerőpiacon, már 2011 óta szerepelt nyilvántartott munkakeresőként. Nem sokkal a képzés után 2014 novemberében lehetősége nyílt elhelyezkedni a megszerzett végzettséggel kapcsolatos munkakörben, a nagykanizsai Mobilbarlangban. Az üzlet mobiltelefonok értékesítésével és javításával foglalkozik, ahol szervizes-eladóként dolgozik jelenleg is.

Egy Nagykanizsán élő hölgy pályakezdőként került bevonásra a TÁMOP 1.1.2 projektbe. 2013-ban társadalombiztosítási és bérügyi szakelőadó képzésben vett részt, mellyel első szakképzettségét szerezte meg. A fiatal lány még 2010-ben regisztrált pályakezdő álláskeresőként. A nagykanizsai kirendeltségen rögtön a tanfolyam után munkalehetőséget ajánlott neki közfoglalkoztatásban. Ennek keretében az egyik

nagykanizsai gimnáziumban dolgozott pedagógussegítőként. Végül 2014 februárjában sikerült is bejutnia a Zala Megyei Fogyatékos Rehabilitációs Intézethez, ahol igazgatási ügyintéző munkakörben alkalmazzák. Munkaviszonya jelenleg is tart, de kisbabát vár.

Egy zalaegerszegi fiatalember, aki 1990-ben született, s pályakezdő fiatalként jelentkezett be a zalaegerszegi Munkaügyi Központba. Érettségét az Ady Endre Gimnáziumban szerezte meg. A TÁMOP 1.1.2. projekt segítségével jelentkezett és sikeresen felvételt nyert egy CNC forgácsoló képzésre. Miután sikeresen el is végezte a tanfolyamot, mentorával több lakóhelyéhez közelebbi lehetőséget is megpályázott, végül a becsvölgyei CNC Zala üzeme vette fel, ahol a képzés ideje alatt lévő gyakorlati idejét is töltötte. A munkálattól 90 napos bérköltés támogatást igényelhetett, sőt ennek lejártá után egy 6+3 hónapos bértámogatást is megpályázott, amit meg is kapott.

A következőkben egy 1984-es születésű férfiről is írnék, aki a Munkaügyi Központ által szervezett CAD-CAM informatikus-képzésen vett részt a TÁMOP 1.1.2. program keretén belül. A Tinódi Sebestyén Gimnázium és Idegenforgalmi Vendéglátói Szakközépiskolában érettségizett, Sárváron. A Flextronics International Kft-nél dolgozott minőségellenőrként, oktatóként, raktárosként. A képzést záró sikeres vizsgát követően hamarosan elhelyezkedett a Reneszánsz Zalaegerszeg Kft-nél, CAD-CAM programozó munkakörben. Jelenleg is itt dolgozik, nagy örömmel; elmondása szerint a tanultakat, valamint képességeit jól hasznosítja.

Egy 1978-as születésű férfiről szeretnék írni utolsóként, aki a Munkaügyi Központ által szervezett gyermek- és ifjúsági felügyelő-képzésen vett részt a TÁMOP 1.1.2. program keretén belül. A Ganz Ábrahám Szakközép- és Szakiskolában érettségizett, közlekedési szakon tanult, de szakmát nem szerzett. Zalaegerszegen dolgozott az Integral-M Kft-nél raktárosként, majd a Zala Plázában a Cinema City-ben, betanítás után mozi-gépészként, 12 éven át. A sikeres vizsga után elsődlegesen a botfai Zalaegerszegi Speciális Gyermekotthonba pályázott, ahol a képzéshez kötődő gyakorlatát töltötte. Hamarosan felvették a fent nevezett intézménybe, gyermekfelügyelő munkakörbe. Jelenleg itt dolgozik.

Ezekből a történetekből kiderül, hogy a projekt megítélése a résztvevők mentorai szerint, nagyon pozitívak. Ezeket a véleményeket a munkaügyi központnak küldték el. Hogy ne csak ezek a történetek szerepeljenek a dolgozatomban, én is megkérdeztem 15 olyan személyt, aki a TÁMOP 1.1.2 projekt nyújtotta lehetőségeit igénybe vették. A következő kérdéseket tettem fel nekik.

1. Ön honnan értesült a Társadalmi Megújulás Operatív Program 1.1.2 „A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása” elnevezésű projektről?
2. Ön szerint elég nyilvános a projekt?
3. Zala megyén belül, hol vett részt a projektben?
4. A projektben részt vevők külön célcsoportokba vannak kategorizálva. Ön melyikbe tartozott, hogy a programba bevonható volt? (Itt részletesen felsoroltam a célcsoportokat, hogy mindenki pontosan tudja)
5. Mikor vette igénybe a TÁMOP 1.1.2 programja nyújtotta segítséget?
6. Milyen foglalkoztatási támogatás típust vett igénybe?
  - a. Foglalkoztatást elősegítő támogatásban
  - b. Ügyfeleknek nyújtott programelemeket
  - c. Képzést
7. Ha képzésben részesült, akkor konkrétan milyen típusúban (pl. CNC forgácsoló, nyelvi képzés, cukrász)?
8. Mennyire találta hasznosnak a projektben való részvételt?
9. A programot sikeresen befejezte?
10. Talált munkát a projektből kilépve? Ha igen, mennyi időn belül?
11. Ha nem, miért nem?
12. Mi a véleménye az egész programról?
13. Van-e olyan dolog, ami nem tetszett a programban vagy esetleg olyan, amin változtatna?
14. Ajánlaná-e másoknak is?

Ezekből az interjúkból a következő adatok derülnek ki.

Interjú alanyaim teljesen véletlenszerűen lettek kiválasztva. Legtöbben a programról a Munkaügyi Központ munkatársai által értesültek, mivel a kitöltők nagy része álláskeresőként nyilvántartott személyként volt regisztrálva a képzés előtt. Ezen kívül még interneten is találkoztak a projekt felhívásával, de ezt jóval kevesebben említették. Többen megjegyezték, hogy nem találják elég nyilvánosnak és könnyen fellelhetőnek a TÁMOP 1.1.2 által nyújtott lehetőségeket, mivel a Munkaügyi Központon kívül nem találkoztak máshol a projekttel.

15 kitöltő közül 11 személy képzésben vett részt és keresetpótló juttatásban részesült, néhányan, akik lakhelyüktől távol vették igénybe, azok utazási költségtérítést is kaptak.

A megkérdezetteim java rendkívül hasznosnak vélte a képzést, mivel elhelyezkedésüket segítette a tanfolyam. A válaszadók 87%-a szinte azonnal el tudott helyezkedni a projekt befejezése után. Akik munkába tudtak állni, de nem azonnal, ők átlagosan 1-1,5 hónap alatt léptek be a munkaerő-piacra, a legtöbb idő, ami eltelt a projekt után az egy esetben 3 hónap volt. Véleményem szerint, ha az interjú adók átlagát az egész projektre vetítve is hasonló adatokat kapunk, akkor ez nagyon is jó átlag és szép eredmény.

Ám akadt néhány kitöltő - szám szerint 2 személy-, aki sajnos nem tudott a TÁMOP 1.1.2 által nyújtott segítség(ek) ellenére sem munkába állni.

A két személy, aki nem tudott elhelyezkedni, arra a kérdésre, hogy szerintük miért nem ezeket a válaszokat kaptam:

- *„Túl kevés fizetést ajánlottak, ráadásul 4 műszakban, ezért más munkát kerestem, egyénileg.”*
- *„CNC forgácsoló képzésben vettem részt, és ebben is szerettem volna elhelyezkedni, de Zalaegerszeg szinte összes ilyen típusú cége elutasította a jelentkezésemet, arra hivatkozva, hogy nincs elég gyakorlatom.”*

A képzésekre vonatkozó negatív jellegű kérdésre, mi szerint mit változtatnának a tanfolyamot elvégzett személyek a programban, illetve mi nem tetszett nekik, többféle választ is kaptam. A kérdezettek többsége a gyakorlat minőségére és főleg idejére tekintett kissé borúsan.

Egy választ szeretnék ide kiemelni mindenképp, ami szinte magába foglalja az összes ilyen válasz mondani valóját: „*Én talán még hosszabb gyakorlatot tudnék elképzelni külső cégnél, mert szerintem egy hónap kevés volt mind számomra a munkafolyamatok, mind a cég számára az én munkám és teljesítem megismerése. Ez az egy hónap maximum a betanulás felét éri fel, és ezt már tapasztalatból mondom. A munkahelyemen több mint egy éve vagyok és egy fél év után mertem kijelenteni, hogy teljesen egyedül tudok dolgozni. Ehhez képest az egy hónap valóban kevésnek bizonyul számomra*”.

Ezen kívül több résztvevő is a keresetpótló juttatás összegét - ami intenzív képzés esetén 48.000 Ft havonta- vélte kissé alacsonynak, mondván, hogy nehéz belőle megélni a tanfolyam ideje alatt, főleg egyedül állóknak. Néhányan pedig a szakmai képzések listáját bővítenék és volt olyan is, aki szerint rengeteg volt az adminisztrációs tevékenység, amit ő csökkentene.

Arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a programról, többségében pozitív válaszokat kaptam. A legtöbben nagyon hasznosnak találták az egész képzést, megemlítették, hogy mennyire segítőkészek voltak a hivatali dolgozók, jól felépítettnek és rendkívül szükségesnek látják a projektet. Az egyik válasz az volt, hogy hatalmas segítség volt neki a tanfolyam ingyenessége. Ez a válasz további kutatásra ösztönzött. Utána néztem, hogy egy CNC forgácsoló képzés mennyibe is kerül. Azért ezt a képzést vizsgálom első sorban, mert többen is ilyen képzésen vettek részt a válaszadók közül. Tehát a TanfolyamOKJ.hu oldala adatai szerint egy CNC forgácsoló tanfolyam normál ára 335.050Ft, kedvezményesen 296.050Ft, a vizsgadíj 65.000Ft. Tehát normál áron egy teljes tanfolyam több, mint 400.000 forint, ami kedvezményesen is 361.050 Ft. Ez elég magas összeg, főleg, hogyha egyénileg van finanszírozva, és nem a TÁMOP 1.1.2 keretein belül, sőt akkor még a kereset pótló juttatás összegét sem kapja meg az egyén. A nyelvtanfolyamok ára sem sokkal kedvezőbb, hisz egy intenzív 90 órás nyelvtanfolyam a Katedra oldala szerint 63.900 Ft + vizsgadíj, ami 20.000 Ft felett is lehet. Tehát ezek a számok alátámasztják, hogy egy amúgy is munkanélküli embernek rendkívül nagy segítség a képzések 100%-os megtérítése.

Arra a kérdésre, hogy ajánlaná-e másoknak a programot minden interjú válaszadó egyértelműen azt felelte, hogy igen, mindenképp. Ezzel is alátámasztva, hogy a kisebb negatívumok mellett, teljes mértékben hasznos volt és pozitív megítélésű a projekt.

Egy ábrában szeretném összefoglalni százalékosan az interjúkra adott válaszokat.

17. ábra: Interjú válaszok összefoglaló táblája

Ön szerint elég nyilvános a projekt?

- 80 % szerint igen
- 20% szerint nem

A válaszadók célcsoportonkénti megoszlása

- 34 % Fiatal életkor miatti és pályakezdésből adódó problémákkal rendelkezők
- 20% Idős korból adódó nehézségekkel küzdők
- 13% GYES-ről, GYED-ről vagy ápolásról visszatértek
- 20% Foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesültek
- 13% Tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek

Milyen típusú támogatást vett igénybe?

- 1,8% Vállalkozóvá válás támogatást
- 3,6% Bérköltség támogatást
- 5,5% Bértámogatás
- 1,8% Motivációs tréning
- 5,5% Munkaerő-piaci és foglalkoztatási információ nyújtása
- 1,8% Pályamódosítási tanácsadás
- 3,6% Álláskeresési technikák oktatását
- 10,9% Egyéni munkatanácsadást
- 7,3% Egyéni álláskeresési tanácsadást
- 7,3% Munkaközvetítést
- 21,8% Képzési költség megtérítését
- 21,8% Keresletpótló jutattást
- 5,5% Utazási költség térítését
- 1,8% Képzési alkalmassági vizsgálat

Talált munkát a projekt után?

- 87% Igen
- 13% Nem

Ajánlaná-e másoknak is a programot?

- 100% Igen

Forrás: Saját felmérés alapján saját szerkesztés

6.5. Munkaügyi Hivatali nehézségek

Bevonás szakaszában:

Az ügyfelek egy része nehezen érhető el. A nehézség abból fakad, hogy a lakcím adatok változásairól nem értesítik a munkaügyi kirendeltségeket, a levelekre nem reagálnak. Sajnos a Munkaügyi Központ nem rendelkezik lakhelynyilvántartással, így elég sok bonyodalom szokott kerekedni az információhiányból.

A képzésbe vonáskor gyakori eset, hogy az ügyfél visszalép az utolsó pillanatban. Ezt sajnos kiküszöbölni sem nagyon lehet.

Támogatási szakaszban:

A képzésben résztvevők közül sokan fegyelmezetlenek nem tartják elég komolynak és fontosnak. Néhányuknál sok a hiányzás, főleg nyári időszakban és főként fiataloknál. Van megengedett hiányzás, de a projekt sikerességéhez szükséges a minimum képzési óraszámokon a részvétel. Vannak képzések, ahol a hiányzásokat nagyon szigorúan és nagyon minimálisra veszik, ha valaki ezt átlépi, akár a program kizárásával is végződhet. Sajnos volt rá már példa.

Az idősebbek képzésbe vonása nehézkes, az 50 év felettieknek nehézséget okoz a tanulás. Ma már a tananyagok nagy részét elektronikusan kapják meg a támogatásban résztvevők és az idősebbeknek ez is gondot okoz. Sokkal lassabban lehet velük haladni, pedig az idő sajnos ki van számolva mindenre. Így a Munkaügyi Hivatal munkatársainak nagyon nehéz dolga van.

A foglalkoztatási támogatásokat igénybe vevők közül néhányan nem tudnak beilleszkedni és a támogatás lejárta előtt felmondanak. Ez azért probléma, mert a Hivatal hibáján kívüli okokból romlanak a programból sikeresen kilépők aránya.

Havi elszámolások témakörében:

Az elszámolások kötelező mellékleteit nehéz beszerezni a munkáltatóktól, ami további problémákba gyűrűzik. Késedelmesen benyújtott havi elszámolások, amit a nagy feldolgozandó mennyiség miatt nem lehet időre elkészíteni, így a késedelmesen benyújtott elszámolások kiutalása későbbi időpontban történik, ami persze elégedetlenséghez vezet a résztvevők körében.

Mentori szolgáltatás alatt felszínre bukkadó problémák:

A mentori szolgáltatást minden résztvevő igénybe veheti a program lezárása után is. Ilyen alkalmakkal derültek ki, hogy hiába vannak a képzések vagy akár a diplomák, nagyon sok személy nem tud önéletrajzot írni és állásinterjún megfelelően helyt állni. Sokan azt sem tudják, hogy milyen egy hivatalos önéletrajz és egyáltalán mire való a motivációs levél. Nem tudják az emberek, milyen egy állásinterjú, sokszor még azzal sincsenek tisztában, hogy milyen öltözetben illik egy interjún megjelenni. Ezek az ismeretek nélkül sajnos bármilyen szakképesítés és akár diploma semmit sem ér.

6.6. Ötletek a képzések javítására

Az elmondottak alapján néhány ötletemet írnám le a következőkben, mellyel még hasznosabbá és eredményesebbé lehetne tenni a TÁMOP 1.1.2 által nyújtott segítséget a munkaerő-piacon való elhelyezkedéshez.

A projekt nyilvánosabbá való tétele által még több emberhez eljuthatna a lehetőség megléte. A különböző médiák is adhatnának tájékoztatást egy-egy induló képzésről, lehetne például a helyi televízióban, a helyi napilapokban és akár az interneten is felhívásokat indítani a munkakeresők felé. Modern világunk egy jelentős részét képezik a különböző közösségi oldalak, ahol szinte már mindenki fellelhető. Egy-egy ilyen portálon létezik több csoport, ahol munkakeresők osztják meg egymással tapasztalataikat és esetleges lehetőségeiket. Úgy gondolom, hogy egy ilyen csoportban feltüntetni egy, a közel jövőben induló képzést, az nagy teret adna az információáradatnak.

Napjainkban egy munkahelyen való elhelyezkedést nagymértékben hátráltatja a megszerzett gyakorlat kevés mennyisége, vagy hiánya. Úgy vélem, hogy még gyakorlat-orientáltabb képzésekre lenne szükség, ahol az adott szakmáról a képzésben résztvevők nem csak felületi tudást szerezhetnek, hanem átfogó ismeretekkel fejezhetnék be a tanulmányaikat. Természetesen fontos a megfelelő és megalapozott lexikális tudás elsajátítása, de ezek után hosszabb gyakorlati időt kellene biztosítani a projekt résztvevőinek. Lehetne például helyi cégekkel tanulmányi szerződést kötve tanmühelyen kívüli, valós munkahelyen eltöltött hosszabb gyakorlati időt létrehozni, amely több szempontból is hasznos lehetne. Egyik fő szempont, hogy a jelenlegi pár hetes külső cégeknél eltöltött gyakorlati idő oly annyira kevés, hogy ez alatt igazából semmilyen hasznos tudásra nem lehet szert tenni. Ha ez az idő kitolódna, akkor a

munkáltató is jobban megismerhetné a projektben résztvevő képességeit, valamint a támogatott személy is kissé komolyabb rálátást szerezhetne az adott szakmát illetően. Ha azt a szempontot nézzük, hogy egy munkahelyen az úgynevezett próbaidő egy 3 hónapos időszak, ami az alkalmazott képességeinek felméréséről szól, úgy arra a véleményre jutottam, hogy a képzésben is legalább ennyi időre lenne szükség. A tanfolyam végeztével a résztvevők már úgymond „élesben” is kipróbálhatták maguk és valós gyakorlati idővel is rendelkezhetnének, ami akár a jövőben jó ajánlás lenne számukra. Ez idő alatt az adott cég eldönthetné, hogy a későbbiekben, a képzés befejeztével szeretne-e a résztvevővel tovább dolgozni. A tanulmányi szerződés továbbá arra is megoldást adna, hogy a munkaadók ne csak a támogatás ideje alatt foglalkoztassa a képzésben résztvevőket.

További meglátásom, hogy az Európa 2020-ban kitűzött cél is meg tudjon valósulni, nem csak az alacsony iskolázottsággal rendelkezőket kell támogatni, hanem a friss diplomásokat és a szakképzettséggel rendelkezőket is. Nagyon sok hírt lehet arról hallani, hogy magas a diplomás munkanélküliek száma. Nekik úgy gondolom, hogy nem a képzési támogatást kéne nyújtani, hanem egy olyan támogatási formát kialakítani, ahol a diplomások úgymond gyakorlatot szerezhetnének. Itt is megoldásnak látom a tanulmányi szerződés kötését. Elképzelésem szerint a szerződést kötött cégeknek, ha friss diplomást vagy szakképzett személyt foglalkoztat különböző kedvezményekben részesülhetnének. A vállalatoknak olyan kedvezményeket vagy ajánlatokat kellene adni, hogy ne féljenek, és ne elutasítsák a gyakorlat nélküli diplomásokat, hanem minél többen inkább azért versenyezzenek, hogy felvegyék őket. Az egyik interjú alanyom például ipari és formatervező mérnök diplomával nem tudott elhelyezkedni a piacon, ezért kellett CNC forgácsoló szakképzést szereznie. Jelenlegi munkahelyén nem a diplomájával arányos munkát végez és nem is annak megfelelő bérezést kap. Véleményem szerint ez elég súlyos probléma, hogy az alacsonyan iskolázott munkavállalók mellett elég magas az úgymond „túlképzett” munkanélküliek aránya is.

Munkaügyi szempontból javítandó területek szerintem, a feltételek szigorítása, hogy ne lehessen az utolsó pillanatban visszalépni például. Még nagyobb hangsúlyt lehetne fektetni véleményem szerint az álláskereső technikák oktatására.

7. Összegző gondolatok

Dolgozatom elején azt a kérdést tettem fel, mi van akkor, ha valaki saját magától képtelen elhelyezkedni a munkaerő-piacon? Főleg, ha ezt tovább nehezíti a hátrányos helyzet. Erre egy nagyon tömör és rövid válasz az, hogy a TÁMOP 1.1.2 programjában kell részt venni. Dolgozatomból kiderül, hogy nem kell hónapokat küszködni az igazán hátrányos helyzetűeknek, hisz a TÁMOP 1.1.2 viszonylag könnyű segítséget nyújthat. Ez minden fél számára gazdaságilag teljesen pozitív, hisz a munkanélküliségtől szenvedők szakmát, illetve ehhez támogatást-, a munkaadók jól képzett munkaerőt kapnak, míg az állam a társadalom hasznos tagjaival egészül ki.

Véleményem szerint sikeresen feltártam azokat a módszereket, amikkel segíteni és támogatni tudja a TÁMOP 1.1.2 a hátrányos helyzetű embereket a munkaerő-piaci elhelyezkedésben. A módszerek közül személyes „kedvenceim” a képzési támogatások valamint az álláskereső tanácsadások. Azért ez a két módszer, mert az interjúkban adott válaszok arra adtak következtetést, hogy erre van a legnagyobb szükség. Számomra meglepő volt a mentoroktól kapott információ, hogy az emberek többsége nem tud önéletrajzot írni, mert visszatekintve a tanulmányaimra már nagyon sok tantárgy keretében tanultam mind a középiskolában, mind a főiskolán. Persze ez igazolja azt a tényt, hogy az alacsonyabb iskolázottsággal rendelkezőknek - akik ugye kiemelt prioritást élveznek-, mindenképp szüksége van az ilyen támogatásokra, mint az álláskereső tanácsadások. Az szembe tűnt, hogy nem csak ennél a célcsoportnál volt jellemző ez a probléma. Kicsit tágabb gondolatként jegyezném meg, hogy még nagyobb hangsúlyt kellene az oktatásban az álláskereső folyamatok elsajátítására helyezni.

Pontosan megtudtam, kik azok a hátrányos helyzetűek, amit sokan nem ismernek, és nem is tudják magukról, hogy ők is azok. Rendkívül negatív dolognak érzem, hogy a legtöbb nyilvántartott álláskereső fiatal életkorából és a szakmai tapasztalat hiányából adódóan nem tud elhelyezkedni a munkaerő-piacon.

Dolgozatom elején legfontosabb kérdésként jelöltem meg, a munkaerő-piac változásának alakulását Zala megyében. Elmondhatom, hogy pozitív képet kaptam a projekt egészének hatásairól. Ezt alá tudtam támasztani, a TÁMOP 1.1.2 hatásvizsgálata

című fejezetemben, ahol egyértelműen látszik, hogy Zala megyében csökkent a munkanélküliség száma az adott célcsoportok tekintetében.

Érdekes rész volt számomra, az interjúztatás. Hiába a leírások, hiába a projekt ismertetés, mégis csak ezekkel láttam át igazán a projekt működését. A személyes történetek segítségével igazán bele tudtam magam képzelni a program körforgásába. Azért tartottam fontosnak, hisz ki más tudna valósabb információkkal szolgálni, mint maguk a résztvevők. Ezekkel kaptam tiszta, részletes és teljes képet magáról a TÁMOP 1.1.2-ről.

Bátran ki merem jelenteni, hogy igen, Magyarországnak szüksége volt egy ilyen program sorozatra, hisz úgy tudja teljesíteni az Európa 2020-ra kitűzött foglalkoztatási célok megvalósulását, miszerint 75%-os foglalkoztatást ér el a munkaerő-piacon. Mindenképp pozitív hatásúnak érzem, és valószínűleg nem csak én gondolom így, mert akkor nem hosszabbították volna meg a programot idén októberig. Fontosnak tartom megjegyezni itt a végén, hogy Magyarországnak tényleg szüksége volt, de abban a szerencsés helyzetben van Zala megye, hogy a kevésbé támogatott megyékhez tartozik, hisz nem olyan drasztikus a munkanélküliség, mint például az Észak- és Kelet-Magyarországi régiókban.

Örömmel és sikerrel tölt el, hogy minden kérdésemre kielégítő választ kaptam. Úgy érzem, sikerült olyan témát választanom, ami sajnos mindennapos probléma, de mégis egy megoldást talál a munkanélküliség mérséklésére. Az interjúm utolsó kérdésére magam is válaszolnék, mely így szólt: Ön ajánlaná-e másoknak is a TÁMOP 1.1.2 programját? A válaszom egyértelműen igen, hisz Magyarországnak szüksége volt, van és valószínűleg lesz is a Társadalmi Megújulási Operatív Programra.

8. Források

Könyvek:

Lázár Piroska és szerzőtársai, 2002: Gazdasági környezetünk I.; Novoprint Kiadó; Budapest

Jogszabályok, kézikönyvek:

68/2001 EK rendelet 2015.04.08.

1993. évi III. törvény 2015.04.10

2004. évi CXXIII. törvény 2015.04.21

132/2009 (VI. 19.) Kormányrendelet 2015.04.21

2007. évi CLXXXI. törvény 2015.04.22

2007. évi CLXXXI. törvény és a végrehajtásáról szóló 67/2008. (III. 29.) és annak módosítása szóló 62/2009. (III. 28.) Korm. rendelet 2015.04.22

2013. évi LXXVII. törvény 2015.04.23

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény 14. §-a 2015.04.23

A 6/1996. (VII. 16.) Munkaügyi Minisztériumi rendelet 1–2. §-a 2015.04.23

A közúti közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) korm. rendelet 2. számú melléklet 2015.04.23

6/1996. (VII. 16.) Munkaügyi Minisztériumi rendelet 26/B. §-a (2)–(3) bekezdés 2015.04.23

132/2009. (VI. 19.) kormányrendelet 4. § (2) bekezdés 2015.04.23

1991. évi IV. törvény 14. §-a, a 6/1996. (VII.16.) MüM rendelet 1-9. §-a. 2015. 04. 24
Flt. 16. §-a 2015. 04. 24

6/1996. (VII. 16.) MÜM rendelet 11. §-a 2015. 04. 24

651/2014/EU bizottsági rendelet I. fejezet 1. cikk f) pontja és III. fejezet 6. szakasz 32. és 33. cikk 2015. 04. 24

Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikk a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet

2013. december 18-i 1408/2013/EU bizottsági rendelet

Flt. foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 58. §. 2015. április 24.

Flt. foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 58. §. (5) bekezdés k) pont 2015.04.25.

KTK2020, 2015: Széchenyi 2020 Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei útmutató és arculati kézikönyv „KTK 2020“

Letöltés: 2015.04.10.

Közigazgatási Eljárási Törvény és a 4/2011 (I.28.) Kormányrendelet

Új Magyarország Fejlesztési Terv: Fenntartható fejlődés

Útmutató a fenntartható fejlődés érvényesítéséhez az Új Magyarország Fejlesztési Terv Operatív Programjai keretében kiírt pályázatokhoz 2008

Letöltés ideje: 2015.04.08.

1083/2006/EK rendelet: Tanács 1083/2006/EK Rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról a támogatások egyik horizontális alapelveként (17. cikk)

Esélyegyenlőség: Esélyegyenlőségi Útmutató TÁMOP pályázók és értékelők számára 2009. március

Letöltés ideje: 2015.04.08.

KTK 2020, 2015, arculati előírások: Széchenyi 2020 Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei útmutató és arculati kézikönyv „KTK 2020“

Letöltés ideje: 2015.04.10.

Internetes hivatkozások:

EU, 2010: Az Európai Unióról szóló szerződés és az európai unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata Az Európai Unió Alapjogi Chartája, Az Európai Unió Kiadóhivatala; http://europa.eu/pol/pdf/consolidated-treaties_hu.pdf

Letöltés: 2015.03.21

Foglalkoztatási program 2014:

<http://www.hadhazi.kisterseg.hu/uploads/text/101/Dokumentum1.pdf>

Letöltés ideje: 2015.03.06

EU MEMO, 2011: Többéves pénzügyi keret: Kérdések és válaszok;

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-468_hu.htm Letöltés: 2015.03.21

Alprogramok a munkaerő kínálat bővítésére:

<http://www.kormanyhivatal.hu/hu/ugytipusok/munkaval-kapcsolatos-ugyek/munkaugyi-kozponthoz-tartozo-ugyek/foglalkoztatast-elosegito-tamogatasok/munkaero-piaci-szolgaltatast-nyujtok-reszere-tamogatas>

Letöltés ideje: 2015.03.07.

Menedzselési Útmutatók, 2015: <http://vkbonline.hu/vallalkozasunk>

http://europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/g24231_hu.htm

Letöltés ideje: 2015.03.09.

Szolgáltatások és támogatások nyújtása: <https://www.kozpenzpalyszat.gov.hu/srv/>

Letöltés ideje: 2015.04. 21.

Keresletpótló juttatás képzés alatt:

<http://www.kezenfogva.hu/Adatbazis/ellatasok/41.html>

Letöltés ideje: 2015.04. 24.

9. Ábrajegyzék

1. ábra: Maslow-féle szükségletpiramis.....	3
2. ábra: Az EU költségvetési időszakai Magyarországra vonatkozóan	6
3. ábra: A munkaerő-kínálat bővítésére vonatkozó alprogramok.....	7
4. ábra: A TÁMOP célrendszere.....	8
5. ábra: Prioritások és célcsoportok összegző ábrája.....	9
6. ábra: A TÁMOP menedzselési feladatai	10
7. ábra: Jelentések, eljárásrend és ellenőrzések	11
8. ábra: Az öt esélyegyenlőségi terület	15
9. ábra: Példák a tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek körére	19
10. ábra: A célcsoportok által igénybe vehető támogatások.....	22
11. ábra: Juttatások, támogatások	26
12. ábra: A projekt szolgáltatási tevékenységei.....	27
13. ábra: A projekt szolgáltatási tevékenységei.....	31
14. ábra: Álláskeresők számának alakulása	32
15. ábra: Zala megyei álláskeresők száma 2010 és 2014 között	33
16. ábra: Interjú válaszok összefoglaló táblája	40

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Párizs Laura büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Zalaegerszeg, 2015. 05. 19.

Párizs Laura sk.

---

hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

Hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának támogatása Uniós források felhasználásával
Zala megyében

Párizs Laura

Nappali tagozat, Közszolgálati szak

A munka életünk egyik legmeghatározóbb része. Ezt Maslow szükségletpiramisa is leírja, hisz az öt szintből az első kivételével, mind a munkával kapcsolatos. A második legfontosabb dolog az ember életében Maslow szerint a biztonság, nem csak fizikailag, hanem a munka és jövedelem terén is. Aztán a szociális szükségletek is magukba foglalják a munkát, hisz akkor érezzük magunkat fontosnak, ha a csoporthoz tartozunk, társadalmilag aktívak vagyunk. A negyedik szinten az elismerés igénye áll. Az elismert érzést akkor kapjuk, ha nem csak a családban, de a munkahelyünkön is megbecsülnek minket. Az emberi szükségletpiramis csúcsán pedig az önmegvalósítás áll, amit csak akkor érhetünk el, ha képesek vagyunk mind emberileg, mind szakmailag a legtöbbet kihozni magunkból.

De mi van akkor, ha valamilyen okból kifolyólag magunktól képtelenek vagyunk elhelyezkedni a munkaerő-piacon? Ha nem találunk munkát, mert esetleg hátrányban szenvedünk más aktív korú társainkkal szemben? Hogy tudnánk a társadalom hasznos tagja lenni és önmagunkat megvalósítani, hogy ne csak a Maslow piramis alja, a fiziológiai szükségleteink legyenek kielégítve?

Sajnos manapság minden a gyorsaságról és a rohanásról szól, és ez alól a munkaerő-piac sem képez kivételt. Nincs idő a pályakezdők, az alacsony iskolázottsággal rendelkezők betanítására, nem szívesen foglalkoztatnak már olyan nőket, akiknek gyermekeik vannak, hiszen ők vagy nem tudnak adott órában dolgozni, vagy igen is vannak napok, amikor hívja őket az otthoni kötelesség. Sajnálatos módon vannak olyanok is, akik nyelvi nehézségek miatt, vagy a korábban választott, mostanra elavult szakmájuk miatt, vagy időskori problémáikból adódóan nem tudnak munkába állni. Ezek a problémák már annyira mindennapivá és nagyarányúvá váltak, hogy muszáj volt

lépéseket tenni. Erre talált megoldást az Új Széchenyi Terv, Társadalmi Megújulási Operatív Program 1.1.2, amit dolgozatom témájának választottam.

Kutatásom során szeretném feltárni azokat a módszereket, melyekkel segíteni, támogatni tudják az úgynevezett hátrányos helyzetű embereket a munkaerő-piaci elhelyezkedésben a „saját megyémben”, Zalában. Választ keresek, hogy kik is pontosan azok, akik hátrányban szenvednek, vagyis kik a hátrányos helyzetűek és miből adódnak problémáik. Szeretnék bővebben kitérni magára a Társadalmi Megújulási Operatív Programra (továbbiakban TÁMOP 1.1.2). Választ szeretnék kapni, hogy a pályázat és a projekt vajon egy és ugyanaz-e. Szeretném megtudni, kik vehetnek pontosan részt a projektben és mi alapján választják ki őket. Mik a legfontosabb szabályok a pályázat során, mind a résztvevőkre mind a munkaügyi hivatalra vonatkozóan. Érdekel, hogy milyen támogatásokat vehetnek igénybe a résztvevők. Választ keresek arra is, hogy mik a legfontosabb lépések a projektben, milyen mértékű támogatások léteznek. Szeretnék információkat gyűjteni, hogy hányan vették igénybe, hányan zárták sikerrel a programokat. A legfontosabb válasz számomra a munkaerő-piac változásának alakulása Zalában.

Célom tiszta képet kapni és mutatni a program hasznosságáról és valódi emberek tapasztalatiról. Meg fogom mérni a projekt hasznosságát és számszerű adatokat fogok gyűjteni. Az Európai Unió pénzbeli támogatásairól és az általa előírt szabályokról is szeretnék részletes információt kapni és adni.

Dolgozatom először az Európai Unió hétéves költségvetési időszakáról fog szólni, ahol bemutatom az Új Széchenyi Tervet. Ezután magáról a TÁMOP 1.1.2 program prioritásait, céljait, menedzselési feladatait, támogatási elemeit, működtetését valamint a lebonyolítását fogom vizsgálni. Részletesen fogok írni a módszertanáról, hogy mik az általános szabályok, célcsoportok, bevonási prioritások, az ügymenet és a segítő tevékenységei. Ezután az egyéni programokat értékelésének a szabályait írom le. Ha a projekt egészéről már egy tiszta és részletes képet kaptam, akkor fogom megvizsgálni és számokkal bemutatni a projekt hatékonyságát és következményeit Zala megyében, valamint leírni a projektben résztvevőktől kapott tapasztalatokat.